

Szerkesztőség, kiadóhivatal
és nyomda: Bul. Reș Perdi-
nand (József főherceg-ut.) 4.
Telefon: 151. Szigetnyom: 1.
Közlőny. Arad :: Az Aradi
Nyomda Vállalat tulajdona.
kiadása és rotációs nyomása.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Fizetési árak: éven-
től 1080, félre 540, negyed-
évre 270, havonta 90 Lej
Külföldre havonta 50 Lej
több, :: Éves szám 5 Lej
Vasárnap 6 Lej :: (Bucu-
restiben 50 ban felár.)
Hirdetések tarifa szerint. ::

XLVI. évfolyam, 133. szám

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF

* Szerda, 1931. június hó 17

A Creditanstalt megbuktatta az osztrák kormányt

A munka joga

Ezúttal másodszor jött meg a fatális belügyminiszter: távirat az aradi városházára. Másodszor nyult át a politika messzire elérő keze a keleti Kárpátok ormai felett és ujjai újra ráfordították a zárat az aradi városi tanácsterem ajtajára. Nincs szükség a tanácskozásra, mindenki menjen békével haza.

Szomorú látványnak lehetnek tanui mindazok, akik a tanácsterem karzatáról szemléltek végig a történeteket. Azok az aradi polgárok, akik a maguk ügyében jöttek el az aradi városi nagytanács ülésére, hogy lássák és hallják, miként határoz kivánságaik felett Arad kis parlamentje. Ők, a névtelen választópolgárok, vonultak fel a karzatokra, hogy maguk győződjenek meg róla, miként és hogyan dolgozik Arad autonóm közigazgatási testülete és hogyan gazdálkodnak a rájuk ruházott bizalommal a városnak általuk választott vezetőfőfői. Vitákra és elvi harcokra készültek el ezek a karzati hallgatók, amelyekből mégis eredmények kristályosodnak ki, amelyek mégis előbbrevizik az aradi polgárság problémáit a megoldás felé vezető uton. És mind ehelyett azt látták, hogy öncsaló játék folyik ma már az aradi városháza falai között, amelynek szépen mutató díszlete csupán az önkormányzati jog minden akció-szabadsága, mert abban a pillanatban, amikor már megünnekelik a látékot a felsőbb hatalmak, egyszerűen a sarokbaállítják a kis színpad összes szereplő-figuráit és a Nagy Bábjátékos ridegen és szenttelenül becuklja a színházat.

Nagyon gyenge pszichológus lehet azonban az aradi tanács bábjáték-előadásainak felsőbb rendezője, ha most elégedettnek érzi magát a betöltési premier reprizének sikere felett. A város polgársága, amely a közélet karzatáról ma is élénk figyelemmel kíséri az eseményeket, könnyen azt a tanulságot vonhatja le magának a városi tanács munkájának újabb erőszakos megbénításából, hogy a jólsikerült politikai trükköknek nagyobb értéke van, mint a nyugodt munka folytonosságának. Hosszu hetek óta áll már a munka az aradi városházán és a politika nyomozó légkörében megbénultak a munka lendületére szokott karok, megdermedt a vállalkozási kedv és csupán a semmibeévedő-tekinetű munkanélküliek szomorú csoportjai lézengenek a városháza folyosóin, hátha kerül egy kis munkaalkalom, pár napra szóló falatka kenyér...? Ki vállalja azt a feladatot, hogy megmagyarázza ezeknek a munkánságeseknek, hogy miért nincs munkaalkalom, miért nincs élet az aradi városházán és miért hengerel le minden becsületes, felkísmeretes építő-akaraton a politika súlyos hadiszekere...?

A munka joga súlyos, ősi, emberi jog. Erő, amely országokat épít és megadja a felnövő generációk számára a példátmutató életkereteket. A munka jogának szentsége előtt el kell törpülnie minden más emberi akaratnak, amely szívesen áldoz jogokat pillanatnyi előnyökért. Nagy nyomorúságok forrásait nyitotta meg a világon mindenütt az a sok-sok millió munkaakarat, amelynek már nem jutott feladat. De mi lesz velünk, ha itt, a feladatok megoldatlan rengetegében bénítják meg a munkáralendült akaratot?

Akiket mulattat a politikai bábjáték marionettszínháza, csináljon magának és mulasson vele. De a mindennapi nehéz gondokkal küzdő városi polgárság sorsa nem lehet politikai intrikák cernaszálán rángatott, könnyelmű játékszere!

Az aradi királynapi

A királylátogatás részletes programja — Fényes fogadtatás, pazar ünnepek — Kedden délelőtt tizenegy órakor érkezik Aradra a király — Torna és lovasgyakorlatok — Az I. Rosiori-ezred története

Iorga miniszterelnök és Averescu marsall is Aradra érkeznek

Az első lovasezred jubileumi ünnepségére — mint jelentettük — Aradra érkezik II. Károly király, aki évekkal ezelőtt, trónörökös korában fordult meg utóljára a város falai között. Az ünnepségek fényét és pompáját királyivá teszi az uralkodó jelenléte, akinek fogadtatására a hatóságok a következő programot állították össze:

Az uralkodó délelőtt fél 11 órakor érkezik udvari vonatával Aradra, ahol a már korábban megérkező Iorga miniszterelnök és a hadügyminiszter vezetésével a helyi hatóságok fejei, az egyes ezred parancsnokai és a törzstisztek kara fogadják. Az első üdvözlő beszédet Peter Iulian temesvári kormányzó mondja, azután a város polgármestere sőt és kenyeret nyújt át a hódolat jeléül. Majd a katonai egységek parancsnokai tesznek jelentést az uralkodónak. A jelentéstételek után az I. lovasezred zászlója és zenekara mellett két eskadron kíséretében a Tököli-téri görög-keleti katedrálisba vonul Ófelsége és kísérete, ahol Istentisztelet lesz. Egyenyed 12-kor kezdődik az I. lovasezred jubileumi ünnepsége. Fél kettőkor hivatalos ebédet ad a város, melyen a I. Rosiori ezred összes tisztjei is részt vesznek. Délután a király több középületet látogat meg.

Öt óra harminckor kezdődnek a sportünnepélyek, amelyen a város összes sporttestületei egyöntetűen részt vesznek. Este hét órakor indul vissza az udvari vonat Bucuresti felé. A katonatisztek szigorú ünnepi díszruhában, a polgári személyek pedig frakkban kötelesek megjelenni az ünnepségen.

Az I. lovasezred változatos programja, amint már megirtuk, egyenyed 12 órakor veszi kezdetét a kaszárnya udvarán. Katonatisztelgések után Te Deum, majd az 1916—1919. évben elesettek emlékére épített műbeszentelése következik. Ezután a zászló dekorálása következik, majd Georgescu Petre ezredes és Averescu tábornagy, ezredtulajdonos mondanak beszédeket. Az ünnepi felvonulást az ezred négy zászlója alatt vezetik le, még pedig a volt ulánus, lándzsás, lovas és Rosiori ezred akkori viseletében és a régi időkől megmaradt zászlókkal vonulnak el az uralkodó előtt. Tizenkettő és egy óra között nagyszabású tornagyakorlatokat mutat be az ezred legénysége, az altisztek és a tisztek lovasgyakorlatokkal szórakoztatják a királyt. Az ünnepi műsor keretébe tartoznak még kózákmutatványok, lovas-párbajok és kisebb harcászati gyakorlatok.

Az I. Rosiori-ezred története

A királylátogatással kapcsolatban érdekesnek tartjuk megismertetni az I. Rosiori ezred történetét, mert a királynak főprogram-pontja az Averescu tábornok nevét viselő ezred ünnepélye.

Az ezred története érdekesebbnél-érdekesebb események sorozata. 1856-ban Ghica herceg uralkodása idejében alakult Bucurestiben az első ulánus-ezred, amely a Rosiori-oknak az őse volt. Az első ulánus-ezred parancsnoka Odobescu János ezredes volt, akít később tábornoki rangra emeltek és nagyvezérnek neveztek ki, amely cím a mai hadügyminiszteri rangot jelentette, de az ezred parancsnokságát megtartotta. 1857-ben Odobescu János tábornok hirtelen meghalt és az ezred parancsnokságát Vladoianu Barbu hadügyminiszter vette át, azonban elfoglaltsága révén nem tudta az ezred tényleges parancsnoksági tisztét betölteni és ezért a parancsnokságot ad interim Ghica N. János ezredes. Ghica uralkodó vajda unokaöccse vette át. 1860-ban az ezredhez a második számú lándzsás ezredet sorozták be, míg 1863-ban január elsején az ezred az egyesült hercegségek jelvényét kapta meg.

1868-ban a második lándzsás ezred „Lovas ezred” nevet kapott Zefarie Sándor ezredes vezetésével. 1870. október 25-én Károly fejedelem elrendelte, hogy az összes lovas ezred Rosiori nevet kapjanak, emlékezősül a

Vitéz Mihály rosiori katonáira. Így lett a második lándzsás ezredből I. Rosiori-ezred. 1874. október 14-én Károly fejedelem az egész hadseregnek új zászlókat osztott ki. Az I. Rosiori zászlóját maga a fejedelem adta át Cernobodeanu Pál ezredesnek. 1877-ben az ezred a törökök elleni harcban vett részt és Gorni-Etropol és Plevnánál, majd Ofanez, Rachova és Widin-nél hősi harcok után török zászlót is zsákmányolt. 1913-ban a Bulgária elleni harcban vett részt az ezred, majd 1916—1919-ben a világháborúban folytatott harcokat. 1927. május 10-én I. Ferdinand király Averescu Sándor tábornokot az ezred tulajdonosává nevezte ki. Az ezrednek ez már a második ünnepe, mert 1906-ban, amikor a galati-i garnizon házieszrede volt, I. Károly király és az egész királyi család jelenlétében ünnepelte fennállásának ötvenedik évfordulóját. A június 23-án megtartandó ünnepélyen 75 éves jubileumát ünnepli az ezred és Georgescu Petre ezredes, ezredparancsnok vezetésével lázas készülődés folyik az uralkodó fogadtatásának előkészítésére.

Az ünnepség keretében helyet foglalnak a sportegyesületek versenyei is. Az uralkodó különösen trónörökös korában élénk érdeklődést tanúsított Románia sportéletének fejlődése iránt és a rendezőség egy órát szánt a sportünnepségek rendezésére.

A választási terrort nem veszi tudomásul a kamara

A jogtalanul olvott és jogtalanul adott mandátumok — Egy ország régi rossz szokásai — A választási visszaélések ellenére minden kormánypárti mandátumot igazolnak — „A Ház megalakultnak tekinthető” — A Magyar Párt abszolút többsége Háromszékben — Az első kommunista cuzista összecsapás

Hegedüs Nándor európai nivóju beszéde a parlamentben

Bucurestiből jelentik: A kamara kedd délelőtti ülésén izgatott hangulatban folytatták az igazolási vitát. Az ülésen ismét Cuza elnökölt, majd pedig a napirendi felszólalások után a parlament a buzau választások ügyét kezdte tárgyalni. Elsőnek D. R. Ioanitescu szólalt fel, aki nagyszabásu beszédben világított rá arra a terrorra, amely a választások alatt Buzau megyében uralkodott, majd pedig így folytatta: — Pompiliu Ioanitescu mandátumát jogtalanul vették el és így, annak haladéktalan visszaadását kérem.

D. R. Ioanitescu beszédére Iorga miniszterelnök válaszolt, aki a választási visszaéléseket ismét azzal okolta meg, hogy egy országban nem lehet egyik napról a másikra megváltoztatni a régi rossz szokásokat.

— A képviselő ur túl hosszú lére ereszti szavait, pedig a parlamentnek sokkal fontosabb munkája is lenne, mint a mandátumok leigazolása.

D. R. Ioanitescu újból reflektált a miniszterelnök beszédére és kijelentette, hogy a buzamegyei visszaélések elmondására egy egész nap sem lenne elegendő.

— A hatósági terror ellenére is azonban — folytatta D. R. Ioanitescu — a nemzeti-parasztpártot nem lehetett letörni és az így is méltó képviselést kapott a parlamentben.

Tasca Pucera (Radulescu felé): Milyen liberálispart nevében nyújtotta be a petíciót?

Radulescu: Az igazi liberálispart nevében. Tasca Pucera: Önök csak bitorolják ennek a régi pártnak a nevét, önök sarlatánok.

A kamara ezután igazolta a buzau mandátumokat és Cuza, a Ház elnöke bejelentette,

hogy ezekkel a mandátumokkal együtt összesen 226 képviselő mandátumát igazolták, ami az összes mandátumok kétharmadát jelenti és így a Ház megalakultnak tekinthető.

Ezután a dambovitai mandátumok igazolását kezdte tárgyalni a kamara. A dambovitai választások ellen Alexa lupista, D. R. Ioanitescu nemzeti-parasztpárti, Anastasiu, averescanus és Dumitriu liberális nyújtottak be petíciókat, melyeket azonban a kamara elvetett. A képviselőház ülését délután két órakor bekezesztették.

A délutáni ülésen a háromszéki mandátum kerül igazolásra, amelynek Hegedüs Nándor képviselő szólalt fel. Beszédében rámutat arra, hogy a választási jegyzőkönyv szerint Háromszékben a Magyar Párt abszolút többséget kapott, míg a kimutatásban csak viszonylagos többségről van szó.

Hírek Hatiegan lemondásáról

„A kormány negligálja az erdélyi érdekeket” — A miniszter, aki állítólag tegnap lemondott — kihallgatáson jelent meg a királynál

Bucurestiből jelentik: Tegnap este dr. Hatiegan Gyula csoportja, mintegy 30 képviselő és szenátor, értekezletet tartott a Bulevard szállodában. A Dimineata szerint, az értekezleten elhatározták, hogy fenntartják Hatiegan követeléseit és ha nem teljesít azokat, akkor Hatiegan lemond. A lap tudni véli azt, hogy Hatiegan csoportja ezután teljesen különvált a kormánytól.

A Curentul szerint, a kamara folyosóján tegnap híre járt, hogy Hatiegan már le is mon-

Nem tudja megérteni, hogy lehet ilyen számtani csodát véghez vinni. Hegedüs beszédére Iorga válaszol, aki kijelenti, hogy Hegedüs európai nivóju beszédet mondott s igyekezni fog az általa bejelentett adatok alapján eleget tenni az abban foglalt kéréseknek. Igynála van Majláth püspök levele is, amelynek szintén igyekezni eleget tenni. Stefan Bogdan liberális képviselő emelkedik szólásra ezután, aki kijelenti, hogy Háromszékben semmi visszaélés nem történt.

Willer József dr. reflektál Bogdan szavaira s kijelenti, hogy lemond a szólás jogáról, hogyha Bogdan arra, amit mondott, meg is esküszik. A kamara igazolja a háromszéki mandátumot.

A hotinmegyei választásokkal kapcsolatban Mirto listavezető kijelenti, hogy az ellenzék 504 bizalmiférfia közül 502 le volt tartóztatva. A beszéd során éles szócata keletkezik Cuza, valamint a cuzapárti Nichifor Robu és Patrascanu kommunista képviselők között, a melybe D. R. Ioanitescu is beleszól. A kamara 153 szavazattal 53 ellenében igazolja a hotini mandátumot.

Mihalache a következő szónok, aki kijelenti, hogyha a hotini mandátumot igazolták, úgy neki a muscani választásokkal kapcsolatosan nincsen semmi megjegyezni valója. A muscani mandátumot a kamara igazolja.

Niculescu (gheorghista) Iorgát támadja a választási visszaélésekért, mire Iorga kijelenti, hogy személyi természetű támadásokra nem válaszol. A vitát Cuza szakítja félbe, aki az ülést felfüggeszti.

dott és kijelentette barátainak, hogy amennyiben nem kap miniszteri tárcát, akkor visszautazik Kolozsvárra és többé nem törődik a parlamenttel.

Kolozsvárról jelentik: A Patria, a nemzeti-parasztpárt hivatalos lapja, ma délután rendkívüli kiadásban számolt be Hatiegan Gyula dr. lemondásáról. A lemondás oka a Patria különkiadása szerint az, hogy a kormány negligálja az erdélyi érdekeket.

Felgyújtott mozik

Bukás fenyegeti Amerika nemzeti iparát

A mozi harminc év óta virágzik, harminc év óta fejlődik, terebélyesedik, anélkül, hogy az utóbbi 2—3 évet leszámítva, komolyan aggasztotta volna a színházakat. Egy-két év óta azonban félrekerik a harangokat, végigrohan a világon a kétségbeesett jelszó: a színháznak befellegzett, most következik a hangosfilm ideje. Hogy a hangosfilm csakugyan konkurrens-e a színháznak és milyen mértékben fenyegeti, nyílt kérdés, amely szabad teret enged a legkülönbözőbb feltevéseknek, a hangosfilmnek azonban van egy pozitív, letagadhatatlan következménye: letörte az amerikai filmipar egyeduralmát.

Az amerikai közönség megunt a sorozatosan gyártott filmeket. Ez a közönség akkora, mint az egész világé együttvéve; a huszezer amerikai moziban hetenkint százmillió néző fordul meg. Egy megoldás kínálkozott: beeresztani Amerikába az európai — német és francia — filmeket, ez némileg felfrissítette volna az amerikai mozik ellanyhult vérkeringését. Az amerikai nemzeti önérték azonban nem nyugodott bele ebbe a megoldásba. Gyorsan összegyűjtötték a szükséges tőkét és 1929-ben utjukra bocsátották az első angolul beszélő amerikai hangosfilmeket, amelyeket az amerikai közönség hozsannával fogadott.

Európában nem ez történt. A Jazz-énekes nagy sikere után, egyik bukás a másikat követte. A Fox Follies és a Hollywood Revue című filmet csúnyán kifütyülték. Franciaországban már az első hónapokban megbukott az angolul beszélő hangosfilm és Franciaországot a többi nemzet követte. Dél-Amerikában, amely azelőtt teljesen ki volt szolgáltatva az észak-amerikai piacnak, egymásután zúzták össze a mozikat, amelyekben angolul beszélő filmek kerültek színre, úgy, hogy a vállalkozók teljesen megszüntették a hangosfilmek rendelé-

sét. A spanyol közönség erőlyesen követelte, hogy spanyolul beszélő filmeket gyártsanak. Kubában az angolul beszélő hangosfilm még viharosabb fogadtatásban részesült, a temperamentumos lakosság tucatszám gyűjtötte fel a hangosfilmre berendezett mozikat. Olaszországban gyűjtögetés és rombolás nélkül, de annál határozottabban végeztek az amerikai hangosfilmekkel; miniszteri rendelettel megtiltották minden olyan filmnek a bemutatását, amelyben a szereplők nem olaszul beszélnek.

Az amerikaiak megrökönyödve tapasztalták nemzeti iparuk kíméletlen visszautasítását az egész vonalon. Miután belátták, hogy nem lehet az egész földgömböt angol szóra fogni, az az ötletük támadt, hogy megszerezik az összes angol, német és francia filmgyárak részvénytöbbségét strómannok útján, akiket ők finanszíroznak és ilyen módon próbálják megfojtani az európai filmipart. A pokoli terv nem sikerült; valaki kifecsegte és az európai filmvállalatok résen voltak. Ez 1930. elején történt.

Az erőszak megbukott, elkövetkezett a békés térhódítás kísérlete.

A Metro-Goldwynnak véletlenül volt egy kitűnő francia rendezője, Jaques Feyder személyében, a nagy cég gyorsan elhatározta, hogy Feyder a jövőben csak francianyelvű filmeket fog rendezni. Szerződtek hozzá szövegírónak Yves Mirande-ot, az ismert bohózatíró és André Luguet, a Comédie Française tehetséges művészt, aki otthagyta Molière házáat, emiatt perbe fogták és így nem léphetett fel más színpadon. Ez a három ember adta a francia jelleget a Kaliforniában készült filmeknek, amelyekben tucatszám szerepeltek a legkülönböző nemzetiségű ripacok, akik tudtak valamit franciául. A kényesfülü párisi közönség csodálkozva kérdezte, hogy miért van olyan különös kiejtésük ezeknek az állítólagos francia színészeknek?... Mindamellett a kísérlet nagyjában bevált, annál is inkább, mert idővel tökéletesítették, annál is

hogy a franciául beszélő színészeknek közel ötven százaléka csakugyan francia volt.

A Paramount ennél többet produkált; elcsábította Amerikába Maurice Chevalier, akivel nem is járt rosszul; az elragadó párisi énekes angol nyelven is megőrizte egyéniségének kedves zamatát. Ezen a sikeren feibuzdulva, a Paramount stúdiót rendezett be Joinville, Páris melletti városkában és 1930. tavaszán megkezdte a legkülönbözőbb nemzetek számára készülő, legkülönbözőbb nyelvű filmek sorozatos előállítását. A módszer roppantul egyszerű volt: ha Hollywoodban elkészült egy angolul beszélő hangosfilm, elküldték a scenáriumát, a díszleteit, a kosztümöket Joinvillebe. Minden az utolsó szögig elő volt írva és az amerikai filmet egyszerre öt-hat példányban pergették a joinville-i műteremben, spanyolul, franciául, olaszul, dánul, magyarul és még egy sereg nyelven.

A keservesen lemásolt amerikai filmek nem arattak sikert az egyes országokban és a Paramount elvesztette francia, olasz, magyar, lengyel és egyéb piacait, amelyeknek kedvéért a különböző nyelvű filmsorozatok előállítására rászánta magát. Amíg némafilmeket gyártott a Paramount, virágzó vállalat volt, miheiyt áttért a hangosfilmre, megingott.

Jelenleg tehát teljes tanácstalanság uralkodik az amerikai hangosfilm-szakmában. A film nemzeti dicsőségéből kezd átalakulni nemzeti katasztrófává. Az amerikai közvéleményt az az ismert amerikai publicista foglalta össze legtalálóbban, aki egyszer azt írta: „Azé hiszem, az amerikai film-műtermek élére összegyűjtötték Amerika összes tökfilkóit, hogy az ipar többi szakmájában ne tehesse nek kárt”. Annyi bizonyos, hogy amerikai nemzeti önérték erősen metépázva került ki a hangosfilm tragikomikus kalandjából: a dollár, az organizáció, a technikai fölény, ugylátszik, mégsem minden. — némi szellem is szükséges a filmgyártáshoz.

Szétzavarták Aradváros tanácsát

A nagytanács ülését munka közben oszlatta fel a belügy-miniszter távirati rendelete — Parecz Béla dr. felszólalása a választási névjegyzék eltünt 1500 magyar szavazatáról — Törvényesítést követett el a belügyminiszter

Egyhangulag tiltakozott a tanács munkájának megbénítása ellen

Izgalmas feszültségű események színhelye volt ma délután az aradi városháza, amelynek nagy-gyűléstermében már délután négy órakor kezdtek gyülekezni a nagytanácsülésre összehívott városi tanácsstagok. A délelőtti órákban semmi sem igazolta be még azoknak várakozását, akik azt remélték, hogy megismétlődik a legutóbb összehívott városi nagytanácsülés betiltásának tragikomédiája. Ezuttal az összehívott aradi városi tanácsülés megnyitásának órájáig tényleg semmi olyan szimptóma nem mutatkozott, amelyből arra lehetett volna következtetni, hogy a belügyminiszterium újra megakadályozza Aradváros parlamentjének további aktív munkáját. A politika mindenható keze azonban újra működésbe lépett és rossz színpadi szcenirozásokra emlékeztető körülmények között akasztotta meg Aradváros autonóm közigazgatási testületének további munkáját. A fordulat és izgalommal teljes nagy-tanácsülésről — amely minden valószínűség szerint a választott tanács legutolsó ülése volt — az alábbi részletes tudósításunkban számolunk be az *Aradi Közlöny* olvasótáborának:

A nagytanács összeül

Délután négy órára a városi nagytanács magyarpárti tanácsstagjai teljes számban megjelentek a városháza nagy tanácstermében, a hol már kisebb csoportokban kezdtek gyülekezni a többségi pártok exponens városi képviselői is. Az aradi magyarság fiatalos energiájú ősz vezére, *Barabás Béla* dr. ma délből érkezett meg Budapestről, ahonnan, szinte így írhatnók, egyenesen a városi nagytanács ülésére sietett. Háromnegyed öt órakor foglalták el helyeiket a nagytanács, asztalánál dr. *Raicu Aurel* alpolgármester, dr. *Lutai Cornel* polgármester hivatali helyettese, bár maga a városban tartózkodó *Lutai dr.* is részt vett az ülésen, dr. *Velcsöv Géza* és dr. *Olariu Iustin* városi főtitkár. Miután megállapítást nyert, hogy 22 tanácsstag jelent meg a nagytanács ülésen, dr. *Raicu* megnyitotta az ülést és a szokásos formalitások lebonyolítása után dr. *Nagy Sándor* és dr. *Vicas Gyula* tanácsstagokat kérte fel a jegyzőkönyv hitelesítésére. Ezután a tárgvsorozat kilencedik pontjának tárgyalásával kezdte meg munkáját a nagytanács-ülés.

Mielőtt azonban erre sor került volna, dr. *Parecz Béla* magyar városi tanácsstag napirend előtt kért szót. *Parecz dr.* általános figyelem közepette annak az 1500 magyar aradi szavazópolgárnak ügyét tette szóvá, akiknek neveit különféle hamis indokok alapján ismeretlen tettesek egyszerűen kiörölték Aradváros választói névjegyzékéből.

Parecz Béla dr. tetemrehívja a város vezetőségét — a hiányzó ezeröttszáz magyar szavazatért

— Ezertötszáz aradi magyar választópolgár alkotmányos jogának elsikkasztását, — mondotta *Parecz Béla dr.* — akkor is szóvá kell itt tenni, ha a választói névjegyzék nyilvánítása körül egyszerű hanyagság történt. Ki kell jelentenem azonban, hogy ilyen arányú jogfosztásra a választási harcok idején sem volt senki elkészülve. A polgárság alkotmányos jogának ilyen semmibevevésre felett nem lehet egyszerűen napirendre térnünk. Annak a tisztviselőnek, aki ezt elkövette, nincs helye a városházán, mert nyilvánvaló, hogy akárki lett légyen az, a kötelességerzetnek még csirája sincsen meg benne. A város vezetőségének a feladata, — jelentette ki a nagytanácsülés résztvevőinek általános helyeslése közepette *Parecz Béla dr.* — hogy haladéktalanul kiderítse, kit terhel ennek a vétkeknek a felelőssége.

— Mindenesetre csak súlyosbítja a történeteket az a tény, hogy olyan egyéneket hagytak ki Aradváros választói névjegyzékéből, akik nemcsak régi, közbecsülésben álló aradi lakosok, hanem szinte kivétel nélkül mind vezető egyéniségek voltak a város magyar társadalmi életének. Csak pár nevet sorolok fel, döntsenek önök: A névjegyzékéből kimaradt *Nachtnebel* Odön volt városi főmérnök, dr. *Löwinger Miksa*, volt közkórházi főorvos, *Prohászka László* Aradváros tiszteletbeli volt főorvosa, *Probszt Mihály*, a Kulturpalota hírneves építője, *Lakatos Aladár*, az általánosan ismert bankigazgató,

Laczay Endre, az Osztrák-magyar Bank egykori aradi fiókjának igazgatója, *Lamezer János* aradi háztulajdonos, *Dulovics Oszkár* egykori aradi kataszteri vezető mérnök, *Keppich Zsigmond*, az aradi kereskedőtársadalom nesztorja, akiről megállapították, hogy lakhelye ismeretlen, holott csak ki kellett volna nézni a városháza ablakain, hogy meglássák céntábláját és említsem *Sugár Jenő dr.* ügyvéd, *Szeghő Hugó dr.* neveit? Száz és száz olyan nevet találunk kitorolva a választói névjegyzékből, melyeknek tulajdonosairól mindenki tudja, hogy itt élnek és dolgoznak közöttünk. A büntető törvénykönyv — jelentette ki *Parecz* — kimondottan vétségnek minősíti a névjegyzék adatainak meghamisítását. Joggal kérjük tehát a város vezetőségét: milyen intézkedéseket fogantatosított annak megállapítása érdekében, hogy kit terhel Aradváros polgárságának szándékos jogcsorbításáért a felelősség, a megindított vizsgálat milyen stádiumban van és hajlandó-e a polgármester kellő felvilágosítással szolgálni a vizsgálat eddigi megállapításairól a város polgársága számára?

Parecz Béla dr. feltűnést keltő napirend előtti felszólalását mindvégig zajos helyeslések kísérték és interpellációját általános tetszésnyilvánítások között fejezte be. A város vezetőségnek részéről dr. *Raicu Aurel* főpolgármesterhelyettes azonnal válaszolt:

Nem rosszindulat, csak hanyagság

— Amint a nagytanács tudja, nemcsak kisebbségi polgárokat töröltek a választói névjegyzékből. Ez a tény arra vall, hogy semmiféle politikai tendencia nem játszhatott közre a névjegyzék hiányosságainak keletkezésékor. Az eddigi vizsgálat megállapította, hogy hanyagság okozta a választói névjegyzék hiányosságait és a város vezetősége bevezette a vizsgálatot annak megállapítására, hogy a történetekért kit terhel a felelősség? Egyben intézkedtünk aziránt is, hogy ezentul a városnak két felelős tisztviselője vezesse permanenciában a választói névjegyzék szokásos kezelését.

Parecz Béla dr.: Ha még akkor együtt leszünk, fenntartom magamnak azt a jogot, hogy betekintést nyerhessek a vizsgálat jegyzőkönyvi anyagában. Kérem a polgármester urtól ennek szíves tudomásul vételét.

A villanyáram új árai

A mindvégig helyesléssel kísért felszólalás után *Sincai Jenő* mérnök adta elő az aradi villanyüzem újabb árajánlatának ügyét. A villanyüzem igazgatósága ugyanis a villanyáram kilowattónkénti egységárának olcsóbbítását célzó javaslatot tett a város vezetősége számára. Az új villanytaksa-tervezet szerint magánosok számára a villanyüzem kilowattónként az eddigi 17 lejes egységárat 16 lejre csökkenti, magánüzemek számára pedig ugyancsak ötven banival mérsékli kilowattónként. Az utcák számára szállított villanyáram egységárat az eddigi 12 lej helyett 8 lejben kalkulálja, míg a középületek céljait szolgáló villanyáram egységárat az eddigi 12 lejről kilowattónként 10 leire szállítja le. *Lutai Cornel dr.* főpolgármes-

ter a magyar tanácsstagok számára külön hangsúlyozta, hogy a villanyüzem új ajánlata sokkal kedvezőbb a régi ajánlathoz képest. A szakelőadó által előterjesztett javaslatához dr. *Borneus Gyula*, majd *Lantos Miksa* tanácsstagok szólottak hozzá. *Lantos Miksa* annak szükségét hangsúlyozta, hogy a kérdés fontossága a részletesebb betekintést igényli a villanygyár könyvvezetésében. Azt az előterjesztést tette felhát, hogy a város műszaki bizottsága, *Muresan* főmérnökkel az élén, tegye alapos tanulmányozás tárgyává az aradi villanyüzem javaslatát, mert hiszen a gyárnak 1947-ig van szerződése Aradvárosával. Javasolja, hogy erre az évre átmeneti jelleggel fogadja el a városi nagytanács a villanygyár ajánlatát, de egyben záros határidőn belül szólítsa fel a villanygyárat az áramtermelésre vonatkozó kalkulatív könyvkivonatok bemutatására. A nagytanács *Pausesti Miklós* felszólalása után átmenetileg elfogadta erre az évre a villanygyár ajánlatát azzal a megszorítással, hogy a villanygyár hatvan nap alatt készítse el a szükséges könyvkivonatokat és haladéktalanul juttassa el a város műszaki ügyosztályához.

A politika keze benyul a tanácsterembe

Ezután a nagytanács a Bulevardul Regina Maria közutnak a városházától a Szabadságtérig terjedő frontszakaszára vonatkozó villamosvilágítás technikai megoldásainak javaslatait vette tárgyalás alá. *Sincai Jenő* városi mérnök előterjesztése alapján. Az előadó kifejtette, hogy a főútnak ezen szakaszát csupán az üzletek világítják meg, este a megvilágítása elégtelen. Két tervet készített el a város műszaki ügyosztálya a kérdés megoldására. Az egyik szerint ötven-ötven méteres szakaszonként ugyanolyan függőlámpákat használnak keresztül az uttest felett, mint amilyeneket a *Boros Béni-tértől a Sugárut* hidjáig terjedő utszakozás felszereltek. A másik technikai elgondolás...

A nagytanácsülés munkájának e pillanatában, az előadó fenti szavainál, programmon kívüli váratlan esemény történt. Az egyik városi hivatalnok jelentette a tanácsülést vezető polgármesternek, hogy a prefekturáról telefonértesítés érkezett számára. A prefektúra telefonon jelentette, hogy ebben a pillanatban érkezett meg a belügyminiszteriumnak 3422-es számú távirati rendelkezése, amely utasítja a prefektust, hogy Aradváros nagytanácsának mára és holnapra összehívott ülését tovább utasításig halasztassa el. Dr. *Lutai Cornel* polgármester kezét felemelve, szakította félbe az előadót, majd bejelentette a nagytanács tagjainak az újabb eseményt. Ezután mindaddig, amíg a prefektus írásbeli értesítése meg nem érkezett, felfüggesztette a városi nagytanács ülését, dr. *Raicu Aurel* azonnal a prefekturára ment. Eközben a városi nagytanács tagjai nagyobb csoportokra oszolva, élénken tárgyalták a történeteket. Pár perc múlva megérkezett a nagytanácsülésre az aradmegyei prefekturáról dr. *Serban György* megyei prefektus hivatalos átírata is, melyben közölte a belügyminiszteriumi betiltó távirat pontos szövegét és külön is utasította az ülést vezető polgármestert, hogy szerezzen érvényt a miniszter rendelkezésének.

A nagytanács megbénított munkája

A prefektúra átíratának kézhezvétele után dr. *Lutai Cornel* főpolgármester újra megnyitotta a közben felfüggesztett ülést. A nagytanács tagjai között, nemzetiségi különbségek nélkül élénk felháborodással kommentálták a történeteket és annak megrendeztettségét. Általános feltűnést keltett a tanács liberális tagjainak magatartása, amely szolidaritásról tett ezuttal tanubizonyságot. Sokak annak tulajdonítják ezt, hogy az aradmegyei liberális-párt több vezető városi tanácstagja csalódottan tért vissza Bucurestből. *Lutai dr.* főpolgármester felolvasta a belügyminiszterium letiltó táviratát, amelyet *Paul Goma* belügyi vezérigazgató írt alá, majd ugyancsak felolvasta a prefektus hivatalos levelét is. Mindezek után a polgármester kijelentette a nagytanács ülése előtt, hogy a történetek, amelyek megszakították újra Aradváros nagytanácsának munkáját, ezuttal annál szokatlanabb formák között kö-

vetkeztek be, mert először történt meg, hogy egy autonóm testülettel a belügyminiszter nem közvetlenül érintkezett, hanem a prefektus útján. A történetek ellenére is azonban hangsúlyozta azt, hogy Aradváros választott tanácsa még mindig a törvényesség alapján áll, tehát nézete szerint most is engedelmeskedni tartozik a belügyminiszternek. Lutai Cornel dr. főpolgármester ezután be akarta zárni az ülést, amelyben Constantinescu Sándor tanár, városi tanácsos, az aradi Moise Nicoara-gimnázium helyettes igazgatójának felszólalása akadályozta meg, aki általános helyeslés közepette a következőket jelentette ki:

— A magam részéről nem helyeselhetem a polgármester ur intézkedését. *Mi, akik itt vagyunk, valamennyien felelősséggel tartozunk Aradváros polgárságának, amely ide küldött valamennyiünket és amely joggal kérheti számon tőlünk, hogy milyen jögalapon szüntettük be munkánkat. Ki kell jelentenem, — mondotta általános figyelem közepette — hogyha akár a polgármester, akár a városi tanács működése nem bírja a kormány bizalmát, úgy oszlassák fel mielőbb a városi tanácsot, de ne taktikázzanak így velünk és ne akadályozzanak meg minket a munkánkban.*

Törvénysértést követett el a belügyminiszter

Borneas Gyula dr. hasonló értelemben szólt fel ezután:

— Nem mint pártember, hanem mint a város régi polgára csatlakozom az elhangzottakhoz amidőn a legélesebben tiltakozom működésünk megbénítása ellen. *Kérem annak jegyzőkönyvbevételét még az ülés bezárása előtt, hogy ma a belügyminiszter Aradváros taná-*

csával szemben törvénysértést követett el, a melyért felelősséggel tartozik!

A magyar tanácsosok közül dr. Széll Lajos ugyancsak megdöbbenéssel vette tudomásul a történeteket, mert ez sérelmet jelent felszólalása szerint Aradváros egész magyar polgárságára nézve is. Azoknak — mondotta Széll Lajos dr. — akiknek az volna a kötelességük, hogy komoly építőmunkára serkentésük példájukkal a helyi autonómiával rendelkező testületeket, nem ez a kötelességük, mert hiszen éppen ezek akadályozzák meg az aktív városi közigazgatás munkáját. A politika mindent elsöprő hulláma felcsapott az aradi városháza tanácstermébe is.

Az energikus hangú tiltakozások után dr. Lutai Cornel polgármester Aradváros választott nagytanácsának bizonyára sokáig emlékezetben maradó, eseményteljes nagygyűlését a szokásos szavakkal befejeztette.

Az elnémult karzat

A lefolyt események drámai gyorsaságú lepergése közepette sokak figyelmét elkerülte az a tervezett demonstráció, amely a városi cukorgyár ügyének tárgyalására készült. Mintegy ötven tagú közönség jelent meg ugyanis a nagytanács ülésterem karzatán azokból a lakosokból, akik az aradi cukorgyár környékén laknak. Stefanut Sabin városi főjegyző külön karzati belépőjegyeket bocsátott ki számukra, de mindnyájuknak egyúttal a nevét is felíratta egy felfektetett listára. *A készülő demonstráció azonban a városi tanács nagygyűlésének betiltása miatt ugyancsak elmaradt és a karzat közönsége egymás között élénken tárgyalva a történeteket, a legteljesebb rendben hagyta el a városháza épületét.*

Jakab Géza.

dezett lakásában, szabad idejében gobelin képeket varr és perzsaszőnyegeket bogoz. Budapesti lakásukban minden gobelin és szőnyeg Szücs Laci és bájos felesége, Hubay Jenő unokahugának kezei alól került ki. Boldog, megelégedett és vágyódva gondol Aradra, ahol úgy szeretett volna néha kécsi szeletet vacsorázni és spriccert inni mellé, de azután megelégedett egy kis marospartti sétával is.

* **Nagytehetségű műkedvelő uriaszony:** S. Ungár Boris fellépte Jávor Alfréd vasárnapi jutalomestjén nagyszerű esemény, mert akik az Iparos Otthon színpadáról ismerik, azt mondják, hogy a jutalomest darabjában, a Templom egerében különleges színészi készségről tett tanúságot, amelyre föl kell figyelni. Alakja, finom szépsége kiváltképpen predestinálják a figura megmintázására. Köréje az Iparos Otthon műkedvelő gárdája csoportosul, mint Boros Frigyes, Diósy Lajos, Gaál László, Juhász József. Olly szerepében Indra Manyit üdvözölheti ismét a közönség, akit már régebben szeretetébe fogadott. Jegyek csütörtöktől a téli színház pénztárában.

Tüzkatasztrófa egy fűrészáru-telepen

A hatalmas telep teljesen elpusztult — Leégett a szomszéd járványkórház és Európa egyik legmodernebb lággyára — Nyolcvanmillió a kár — A tüzet gyújtogatás okozta

Brezoiuból jelentik: Borzalmas tüzkatasztrófa pusztított ma délutn Brezoiuban, melynek az ottani hatalmas fűrészáru-telep a „Carpatina” esett áldozatul. A tűz délután 4 órakor keletkezett és nagy gyorsasággal terjedt el a telepen. A tűz kitoréséről azonnal értesítették a valceai és a szebeni hatóságokat, ahonnan gyors segítséget kértek. Kevéssel ezután már meg is érkeztek a valceai és a szebeni tűzoltóságok, akik a helyi tűzoltósággal karöltve igyekeztek a veszedelmes elemet megfékezni. Fél óra leforgása alatt a tüzőltők hősie s munkája dacára már az egész fűrésztelep lángokban állott és a környéken levő házak szintén veszályben forogtak, úgy hogy a hatóságok intézkedésére a katonaság ezeket kiűritette.

Öt óra tájban, tehát egy órával a tűz kitorése után a lángok már annyira elhatalmasodtak a telepen, hogy a hatalmas üzem megmen-

Lábass Juci is lérijhez ment

A primadonnák konjunkturája — Egy kollégája vette el feleségül

Budapestről jelentik: Alig telt el egy pár nap Biller Irén férjhezmenetele óta, máris újabb primadonna-házasságról adhatunk hírt. Lábass Jucit, a közkedvelt operettprimadonnát ma délelőtt vezette oltárhoz Szedő Miklós, a Városi Színház ismert tenoristája. Az esküvőn mint tanúk vettek részt: Kállay Tamás és ifi, Wlassits Gyula.

Érdekes megemlíteni, hogy Lábass Juci, amikor Ferenczy Károly igazgatósága alatt a Városi Színházban együtt kellett volna fellépnie Szedővel, idegenkedett ettől a gondolattól, mert Szedőt kiállhatatlannak tartotta. A próbákon azonban csakhamar megváltozott Szedőről a véleménye. A primadonna és a tenorista között barátság keletkezett, amely ugylátszik, hogy végül is szerelemmé változott. Az új házaspár már el is foglalta a Múzeum-köruton lévő új lakását.

* Az egész város él, mozog L. Kiss Mariska szombati jutalomestjének sikere érdekében. Már most kitünő eredménye mutatkozik annak a nemes munkának, amit Vásárhelyi Janka irányításában több előkelő aradi urinő vállalt a jutalomest jegyeinek elhelyezését illetőleg és minden bizonynyal zsufolt ház fogja köszönteni az aradi közönségnek ezt az érdemes kedvencét. A jutalomjáték keretét a Tommy és társa című pompás operettrepriz szolgáltatja, amelyben L. Kiss Mariskának az előkőnk kiváló szerepe. Kivüle egész sereg esemény érdekeseit az attrakciót. Így J. Betegh Bébi fellépte, aki a Tommyt játsza. Ez a nagyszerű zsánerszerep remekül illik J. Betegh Bébi egyéniségére és a kolozsvári színpadon ebben a szerepben aratta legnagyobb sikerét. A többi főszerepeket Dancs Ica, Abonyi Klári, Szabó Gyula, Bizza Laci alakítják, a pulpituson pedig a kiváló Csányi Mátyás foglal helyet. Berkovics Dániel, a szép hangú tenorista ezuttal is nagyszerű operáriákat énekel. Jegyek csütörtöktől a téli színházban.

* **Ki lesz a Balaton tündére?** A Színházi Életben megindult a Balaton Tündére választás, amely országos érdeklődést váltott ki a közönség körében. A Színházi Élet új száma a Magyar Színház nagyszerű színdarabját: „A potyautas”-t közli darabmelléklettel és rengeteg érdekes cikke, riporton, novellán és gyönyörű képeken kívül 32 oldalas Gyermekejság, kotta és kézimunka melléklet teszi gazdaggá az új számot, amelynek ára 40 lej. Negyedévi előfizetési díj 450 lej. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Aradi-ucca 8. sz.

* **A Borsszem Jankó friss száma szenzációs tartalommal jelent meg.** Főbb cikkei: Névtelenek és szürkek harca a mandátumért, Steinerz Rudolfiné levele a Borsszem Jankóhoz, Mit írt Rassay Madarassy-Beck Gyulának, stb. Azonkívül rengeteg anekdóta, éle és eredeti karikatúra. Molnár Jemő páratlanul népszerű lapjának egyes száma 15 lej.

Színház — Irodalom — Művészet

Szücs László volt aradi bonviván a budapesti Operaház tagja

A jazztól az operáig — Beszélgetés a művésszel

Budapestről jelentik: Még sokan emlékeznek Aradon Szücs Lászlóra, a közkedvelt bonvivánra, aki hat évvel ezelőtt a színházlátogató közönség kedvence volt, de csakhamar elment Aradról, hogy megkezdje nagy küzdelmét a hírnévért. Szücs Lászlónak sikerült. Ma már beérkezett, de azért szeretettel és hálával gondol vissza Aradra, ahol sokszor vacsorázott a parkban, a Holdnál és ebédelt a strandon a Napnál. Csak hat évvel ezelőtt volt az és mégis milyen régen történt. Milyen mesze van azoktól a bohém napoktól. Most már komoly ember, beérkezett művész, rendezett családi körülmények között élő polgár, aki a budapesti Operaház tagja.

Nemrég az Abbázia-kávéház füstös levegőjében sodródtunk egymás mellé. Feketét ivott, újságot olvasott, vastag Brittanika szívtartó szivott és a főpincérnek egy negyed pengővel sem tartozott.

Régi emlékeinket idéztük fel. Arad. Alexandra, Dolly, Szép Heléna.

— Régen volt már — kezdi Szücs László — amikor mint jazzénekes debutáltam. Sokat énekeltem és keveset kerestem. Amikor Aradra kerültem, már ismert nevem volt, de nem tudtam készpénzre felváltani. Utolsó felléptem Aradon a Szép Helénában volt. Azóta sok helyen jártam — folytatja Szücs Laci. — Először a Nebántsvirágban léptem fel Budapesten és a „Denevér” szárnyain repültem be az Operába. Most hat éves szerződésem van a budapesti Operánál és így nincs gondom a holnapra.

Azután elbeszéli Szücs László az utolsó éve történetét. Berlinben volt az Ultraphon gyárnál, ahol rengeteget énekel gramofonlemezre, magyar nótákat, operákat és műdalokat. A Vén bohém, Négy fekete ló, mind nagy sikert arattak. Berlin után Milánó, majd újra Budapest következett. Milánóban már mint az Operaház tagja, annak költségére utazott, hogy Garbin mesternél, Kiepora tanítójánál órákat vegyen.

Budapesten egyszerű, puritán életet él, árnyéka, sincs már az aradi bohémnapoknak. Feleségével csendben éldegél főúriasan beren-

Olcsón és jól nyaral,

ha SÁNDOR FERENC hiv. menetjegyjeladóhoz fordul elutazás előtt (a prefektúrával szemben)

„Mindenki marad a jelenlegi helyén”

— **mondotta dr. Serban György prefektus**

A városi tanács sorsában ezidőszerint változás nem várható — A nyugdíjasok ügyében interveniált a prefektus Bucurestiben — Tulzott hírek a kormány belső egyenetlenségeiről

Ma délután két órakor érkezett meg Bucurestiből Aradra dr. Serban György megyei prefektus, aki pár órai otthoni pihenése után délután fél öt órakor máris megjelent hivatalában, ahol átvette a megye adminisztrációs ügyeinek vezetését dr. Lázár Ágoston helyettesétől.

Lapunk más helyén teljes részletességgel számolunk be azokról az eseményekről, amelyekben már tevékeny részt vett a visszaérkezett megyei prefektus, Dr. Raicu Aurel alpolgármester, amidőn a városi tanácsülésről a prefekturára felment, huzamosabb időn keresztül tanácskozott dr. Serban György prefektussal. A tanácskozáson részt vett dr. Lázár Ágoston volt megyei tanácselnök, prefektushelyettes és dr. Moga Romulus rendőrkezes is. Az *Aradi Közlöny* munkatársának alkalmá volt beszélgetést folytatnia a visszaérkezett megyei prefektussal, aki az Aradi Közlöny nagy nyilvánossága számára az alábbi nyilatkozatot adta:

— Amint Önök már tudják, *Károly* király kedden reggel Aradra érkezik. Minden előkészületet megtettünk arravonatkozólag, hogy az uralkodó Aradváros polgársága körében kellemesen érezze magát. Az előkészületeink öfélése méltó fogadtatására természetesen még mindig folyamatban vannak.

— Mi újság van Bucurestiben?

— Bucurestiben az aradi nyugdíjasok ügyében személyesen interveniáltam. Az aradi nyugdíjasok kétszázötvendelmének mielőbbi folyósítása érdekében, amint erre itt több

izben is ígéretet tettem a nyugdíjasok küldöttségének, hosszú megbeszélést folytattam *Munteanu* Remnic belügyi államtitkár ural, aki lekötelező készséggel ígerte meg személyes intervencióját úgy a belügyminiszterium, mint a pénzügyminiszterium illetékes fórumainál. Remélem, hogy az ügyben pár napon belül megtörténik a kívánt fordulat.

— A városi tanács sorsában várható-e változás? — kérdeztük a prefektust.

Aradi telektulajdonosok két és fél millió lejes követelése

Az összeget nem tudják behajtani, mert nincs pénz az illetékre — Érdekes pereskedés a német hadsereg vasutépítése miatt — Memorandum a miniszterelnökhöz

Rendkívül érdekes s még a világháború éveiből származó ügyben küldött ma ügyfelei nevében terjedelmes memorandumot *Gherman* Dante dr. aradi ügyvéd, *Iorga* miniszterelnökhöz és *Valeanu* közlekedésiügyi miniszterhez. A memorandumban két és fél millió lejes és a CFR. birtokában levő telkek ügyét hozta az ügyvéd a kormányférfiak tudomására, amelyekben a törvényszék nem tud ítéletet hozni, mert a telkek tulajdonosai oly szegények, hogy bélyegköltségre sincs pénzüik. Az ügy előzményei a következők:

Még 1917-ben a német csapatok, melyek

— *Aradmegye és Aradváros területén* — jelentette ki *Serban György dr.* — semmiféle változás ezidőszerint nem várható, mindenki marad jelenlegi helyén.

— Személyes impressziói?

— Tulzott hírek vannak forgalmi kormány belső egyenetlenségeiről, — válaszolta a megyei prefektus. — Így dr. *Haticgan* Gyula egyetemi professzor, erdélyi miniszter ur csoportjának kilépési szándékairól mindig újabb és újabb hírek jelennek meg. *Haticgan* miniszter ur európai híru tekintélye, egyik legfelsőbb erőssége a kormánynak és valószínűtlen, hogy közte és *Iorga* miniszterelnök ur között ellentétek merülhessenek fel.

Serban dr. megyei prefektus itt be is fejezte az *Aradi Közlöny* számára tett nyilatkozatát, amelynek kétszázötvendelmé jelen pillanatban az a legérdekesebb része, amelyet a városi tanács sorsával kapcsolatban tett.

az állammal szemben

Aradon állomásoztak, az állomástól kiindulva, körülbelül Mikelakáig vasutvonalat építettek. A vonal özv. *Nadlacan* Katalin, özv. *Böhm* Julianna, *Pap* Anna, *Pap* István, *Dogmanov*, *György*, *Bota* Todor, *Melaki* Simon, *Ilic* Sándor és *Szabó* Péter telkein húzódtott keresztül. A vasutvonal az államvasutak tulajdonát képezte, majd 1919-ben, az impérium átvételénél a CFR. vette további használatba. A telektulajdonosok a megváltási összeg megállapítása céljából állandó érintkezésben állottak előbb a Máv. később a CFR. igazgatósággal, mert a német csapatok amukidején minden kisajátítási eljárás mellőzésével vettek el tőlük az építkezésnél szükséges telekrészt.

A törvényszéki tárgyaláson a vasut jogt képviselője azzal érvelt, hogy Románia a trianoni békeszerződés szerint nem köteles átvenni a volt monarchia adósságait s így kérte a törvényszéket, hogy a peres feleket utasítsa kérelmükkel a hágai, vagy genfi nemzetközi bíróságokhoz. A vasut érvelésére *Gherman* Dante dr. kifejtette, hogy a felperesek mindegyike román állampolgár, a vasut előző irataiban el is ismerte kártérítési, illetve kielégítési kötelezettségét, az ügyben tehát a román bíróságok vannak hivatva ítéletet mondani. A törvényszék helyt is adott a felperesek érvelésének s kimondotta illetékességét, azonban érdemileg nem tárgyalhatott az ügyben, mivel a periratok nem voltak a törvény rendelkezéseinek megfelelően felülbélyegezve. A felperesek mindegyikének körülbelül 2—300 ezer lejes követelése van, tehát fejenként közel háromezer lej értékű bélyegyet kellett volna fizetniök. *Gherman* Dante dr. memorandumban tárta fel a felperesek kétségbeesztően nyomorúságos helyzetét a miniszterelnöknek és a közlekedésiügyi miniszternek, kiktől remélik, hogy végre történik döntés ebben a régen húzódo ügyben, amelyen csak a telkek tulajdonosai mentek tönkre.

A francia halálhajó belsejében még kétszáz holttest van

Zeneszóval indult el a hajó a halálba — Eddig 69 felismerhetetlenségig összezuzott holttestet halásztak ki a tengerből. Az elsüllyedt hajó akadályozza a közlekedést

Párisból jelentik: Zeneszóval indult el a Loire-folyón a kiránduló-hajó, amely a *Noirmontien* sziget közelében, 462 utassal együtt elsüllyedt. Az egész vidék zokogva lesi a Loire torkolatánál a híreket, az utolsó idők legborzalmasabb hajókatasztrófájának részleteiről. A hajó, a *Saint Gilbert*, kirándulókkal a fedélzetén indult el utjára, utasai főként gyermekek és asszonyok voltak, akiknek nagy része elveszett a tenger hullámaiban. Az áldozatok felkutatására segélycsapatokat alakítottak, amelyek tegnap délután 69 holttestet halász-

tak ki. Legnagyobb részük gyermek és asszony, férfi alig van közöttük. Személyazonosságukat alig tudják megállapítani, a holttestek szinte a felismerhetetlenségig össze vannak roncsozva.

A további kutatások során megállapítást nyert, hogy az elsüllyedt hajó belsejében még körülbelül 200 holttest van. A hajó mintegy 19 méternyire süllyedt el a tengerben, azonban ennek dacára, akadályozza a tengeri közlekedést. A révhatóságok ezért kiemeltetik a roncsot és *Saint Lazaire* kikötőbe vontatják.

Az osztrák kormányt megbuktatta

Ausztria politikai szenzációja — Harc nyolcvanmillió dollár garancia körül — Hírek a keresztényszocialista és a szociáldemokrata koncentrációról — A pártok készülnek az új választásokra —

a Creditanstalt

Ender kancellár benyújtotta az osztrák kormány lemondását

Bécsből jelentik: Ma délután a *Creditanstalt* bukása és az osztrák kormány szanárlása következtében, hirtelen kormányválság tört ki Ausztriában. *Winkler* dr. belügyminiszter ma délben meglepetésszerűen benyújtotta lemondását, mert pártja, a *Landbund* nem volt hajlandó felelősséget vállalni azért a kormánykezességért, amelyet *Ender* kancellár, a bajba jutott *Creditanstalt*nak nyújtott és amely arra kötelezte a kormányt, hogy a közeljövőben újabb 80 millió dollárért kell garanciát vállalnia. *Winkler* dr. lemondása nagy kavargást idézett elő és délutánra minisztertanácsot hívtak össze, amelyre *Vaugoin* hadügyminisztert, aki vidéken tartózkodott, gyorsan visszahívták.

A hadügyminiszter autón érkezett a fővárosba, a minisztertanácsra, amely délután fél hat óráig tartott és az ezen kialakult vélemé-

nyek alapján, *Ender* dr. kancellár elhatározta az összkormány lemondását és erről azonnal értesítette a szövetségi elnököt is. Hír szerint az elnök újra dr. *Ender* kívánja megbizni a kormányalakítással. A kibontakozás azonban ezuttal rendkívül súlyosnak látszik. Beszélnek egy *Ender*-kormány rekonstrukcióról, de éppen úgy híre jár annak is, hogy a keresztényszocialisták és szociáldemokraták koncentrációja teremti meg az új kabinetet. Ez a megoldás azonban csak úgy jöhet létre, ha a párt mérsékeltbb frakciói megegyezésre jutnak maguk között. Nem tartják kizártnak az új választások kiírását, valamint azt sem, hogy ideiglenesen hivatalnok-kormány veszi kezébe az ügyek intézését. Tekintettel az ország nehéz pénzügyi viszonyaira, a kormányválság gyors megoldást sürgel és ezzel maguk a politikusok is tisztában vannak.

Az aradi mozik mai műsora

5. negyed 8 és negyed 10 órakor.

CENTRAL MOZGÓ: RFPÜLÖK (A tüzmadár.) Az eddig látott legszebb film, mely tárgyát a pilóták életéből veszi. Célja nem a háborus borzalmak kihangsúlyozása, hanem egy gyönyörűen megrajzolt szereplőtörténetnek az aviatika kalandos és sokszor veszedelmes életmegnyilvánulásain át való szemléltetése. Főszereplők: *Jack Holt*, *Ralph Graves* és *Lila Lee*, a feleke szépség.

SELECT MOZGÓ: 'A' NÉMA ELLENSÉG. Amerikai legszakibb vidékeim lejátszódo sorstragedia, az éhség hazájában, ahol a bensülötteknek háromféle étellességgel kell megbirkózniok; éhség, hideg vadlatok.

ELITE MOZGÓ: Premier-repriz. REPÜLŐFLOTTA. *Ramon Navarro*-val a főszerepben.

GRADISTE MOZGÓ: 7 és 9 órakor: BENZINHERCEGNÓ, viziáték. Főszerepben *Reginald Denny*,

H I R E K

Asszonyok milliói

Kik a világ leggazdagabb asszonyai?

London. A milliomes férfiak mellett igen sok dúsgazdag önálló nő is van a világon, csak az a különbség köztük, hogy az utóbbiak nem maguk szerezték, hanem csaknem kizáróan örökség útján jutottak nagy vagyonukhoz. Különös, hogy a legtöbb gazdag nő nem Amerikában él, amelyet a milliomesok eldorádójának mondanak, hanem Angliában. A legelső helyen áll Gladys Yule grófnő, akire kerek 25 milliófontot hagyott az apja. Meglehetősen megközelíti őt Rhomdda grófnő, aki nemrégiben 20 milliót örökölt apja után. Rhomdda grófnőt tartják különben a legvállalkozóbb szellemű nőnek ma Angliában, már csak azért is, mert tovább vezeti apja üzemeit és valóságos férfi módjára él. Két számmal kell írni Houston lady millióit is, aki egy hajógyáros özvegye, továbbá Dalziel lady millióit is. Tekintélyes vagyont örökölt nagypapjától, Sir Ernest Casseltől, a világhírű pénzembertől Daisy Moubtbatent asszony is.

Különös módon jutott gazdagságához Hummington kisasszony. Ez a hölgy évekig vezette egy Tibbits nevű milliomes háztartását. A dúsgazdag ember külön volt. Aliandóan amiatt panaszkodott, hogy anyagi gondokkal küzd és azért nem nősült meg, mert azt hitte, hogy nem engedheti meg magának a feleségtartás fényűzését. Egyszer vidéki házacskában lakott, na pontá csak egyszer evett. Mintegy 8 millió font készpénz maradt utána és ezt a hatalmas vagyont Hummington kisasszony örökölte, aki távoli rokona is volt.

Anglián és Amerikán kívül csak kevés milliomes asszonyt találunk. A legjelentősebb közöttük kétségteljesen Helenah Abd el Malak kisasszony, az egyiptomi gyapotkirálynő. Holland Indiából egy gazdag ültetvénytulajdonos jövevényünk fel, Boerhagens asszony. Az eddig említett milliomes nőkhez lehet sorozni néhány olyan hölgyet, akiknek vagyona ékszerekben fekszik. Szinte valamennyien amerikai állampolgárok. Ebben a kategóriában a sort Astor asszony nyitja meg, akinek gyémántjait három és félmillió dollárra becsülik. Csak a nyakfüzérére, amely indiai gyöngyvökből áll, félmilliót ér. Nem csoda, ha állandóan két detektív jár mögötte, amikor felelőre ékszereit. H. P. Belmont asszony a magáénak mondhatja azt a csodálatos gyöngyfüzért, amelyet valami kor Mária Antonia francia királyné viselt. Ezek a világ legszebb gyöngyei. Gould asszony, aki rubinokat és gyémántokat kedvel, félmillió dollárt érő rubinokból és gyémántokból készített magának nyakláncot. Nagy kincsei vannak a „zafirkirálynének” Gobhard asszonynak is. A legszebb rubingarnitúrát Bradley asszony mondhatja magáénak, mert ezért a gyűjteményért a mai gazdasági válságban is felajánlottak már egymillió dollárt.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Tulnyomóan derült, meleg idő várható.

— Nagy tüntetések Keletfelföldön. Dortmundból jelentik a helyszínből nagyobb arányú munkanélküli tüntetésről érkező hírek. 500 főnyi tömeg kirakatokat vert be, a rendőrokat kövekkel dobálta meg, úgyhogy azok kénytelenek voltak riasztó lövéseket leadni. Hat letartóztatás is történt. Keletfelföldön az ipari vidékeken hasonló zavargásokról érkeznek jelentések. Nagy izgalmat keltett az a hír, amely szerint az állam azzal a tervvel foglalkozik, hogy megszünteti a munkanélküli segélyt. Hivatalos körök meg akarták nyugtatni a munkástömegeket, ez azonban csak nehezen sikerült.

— Inog az angol kormány is. Londonból jelentik: A kormány tagjai éifélig tárgyalták a földértékadó törvényjavaslatának módosítására benyújtott liberális javaslatokat. Döntés azonban nem történt, a helyzet továbbra is kritikus. A kormány esetleges lezavarása elkerülhetetlenné teszi az azonnali választások kiírását.

— Chaplin házasodik. Egy prágai lap jelentése szerint Charlie Chaplin a Rivierán eljegyezte magát egy Mici Müller nevű marsei nővel.

Megérkezett Aradra az amnesztia-rendelet

Kik kapnak amnesztiát? — Királyi kézirat a hivatalos lapban —
Elengedett, megváltoztatott és leszállított büntetések

Az aradi törvényszék ma kapta meg hivatalosan az amnesztia-rendeletet. A rendelet megjelent a Monitorul Oficialban és a királyi kézirat az alábbi intézkedéseket tartalmazza:

Első paragrafus: Elengedjük, megváltoztatjuk és leszállítjuk a büntetését az állam mindazon polgárainak, akiket akár polgári, vagy katonai rendes és rendkívüli bíróságok ítéltek el jogerősen az amnesztia-rendelet kiadásáig. Az amnesztiát az alábbi módok között alkalmazzuk:

Második paragrafus: Megkegyelmezzük mindazoknak, akik három havi szabadságvesztésre vannak elítélve.

Harmadik paragrafus: Leszállítjuk a büntetését minden elítéltnak, az alábbi módok szerint. a) Felére szállítjuk le a büntetését azoknak, akiket bármely okból kifolyólag három hónaptól egy évig terjedő szabadságvesztésre ítéltek; b) Leszállítjuk a büntetését azoknak, akiket egy évtől—öt évig terjedő szabadságvesztésre ítéltek oly módon, hogy a még hátralevő büntetés egyharmadát elengedjük; c) Elengedjük egy negyedét, a hátralevő, illetve még le nem töltött büntetésnek, mindazoknak, akiket öt évnél magasabb büntetéssel sújtottak, vagy akiknek életfogytiglani büntetését az előző amnesztia alkalmával meghatározott idejű fegyház vagy kényszermunka-büntetésre változtatták át.

Negyedik paragrafus: Hadirokkantak és azok a kiskorú hadiárva, akik bűncselekményük elkövetése alkalmával a 18-ik évet betöltötték, az alábbi amnesztiában részesülnek: a) Teljesen elengedjük a hat hónapnál kevesebbre elítelt hadirokkantak és hadiárva büntetését; b) Felére szállítjuk le mindazon hadi-

rokkantak és hadiárva büntetését, akik hat hónapnál magasabb időre voltak elítélve.

Ötödik szakasz: Az életfogytiglani kényszermunkára elítéltek büntetését husz évi kényszermunkára változtattuk át, oly módon, hogy a 20 év az elítélésük napjától számítatik.

Hatodik szakasz: Teljesen elengedjük az összes pénzbüntetéseket az alábbiak kivételével: Nem részesülnek elengedésben azon tízezer lejnél magasabb pénzbüntetések, melyek az alábbi kihágásokból kifolyólag keletkeztek: Az 1916. április 6-án életbeléptetett vámtörvény ellen vétő és tízezer lejnél magasabb pénzbüntetésben elítéltek. Az erdőtörvény, az 1927. június 4-én megszavazott szesz törvény és az 1930. június 27-én megszavazott újabb szesz törvény intézkedései alapján tízezer lejnél magasabb pénzbüntetéssel sújtottak.

Hetedik paragrafus: Mindazok, akik az 1929. május 13-án kiadott amnesztia-rendelet előnyeiben nem részesülhettek, mert még nem voltak véglegesen elítélve, most a jelen rendelet alapján amnesztiát kapnak, még pedig az 1929-es amnesztia-rendeletben közölt feltételek szerint.

Nyolcadik paragrafus: Nem részesülnek a jelenlegi amnesztia-rendelet előnyeiben állami tisztviselők, akik közpénzeket loptak, vagy sikasztottak, továbbá visszaeső bűnösök, akik közönséges bűncselekményeket követtek el és végül mindazok, kiket bármely törvény alapján uzsoráért, vagy spekulációért büntettek meg.

Kilencedik paragrafus: Ezen amnesztia-rendelet végrehajtásával a miniszterelnököt, az igazságügyminisztert és a hadügyminisztert bizom meg.

CAROL.

Jó cipőnek —
Jó cipőpaszta!
Ez a Pyram Paszta!

— Pártharcok Németországban. Berlinből jelentik: A tegnap este megindult éles párharcok eredményeképpen az összeült pártvezérek hosszabb tanácskozás után 289 szavazattal 265 ellenében elhatározták, hogy elvetik az ellenzék ama indítványát, amely a parlament időelőtti összehívását célozta.

— A francia köztársasági elnök a titkos szerződések ellen. Párisból jelentik: Lavale miniszterelnök a kamara mai ülésén felolvasta Doumer elnök üzenetét, amely részletesen foglalkozik a gazdasági helyzettel, amelynek súlyosságát a szomszédos államok gazdasági helyzete idézte elő. Az elnök szokatlan élességgel fordult a titkos szerződések ellen, amelyek a világbéke megbontását okozták. Ezután Franklin-Bouillon képviselő bevesen támadta Briandot.

— Anna Pavlovna félmilliárd dolláros hagyatéka. Londonból jelentik: Az amerikai hatóságok értesítették Dincrot Viktort, az elhunyt Anna Pavlovna férjét, hogy a művész nő amerikai vagyona 300 millió dollárt tesz ki. Az anghai hagyatéka 150 millió dollárt tesz ki és így Anna Pavlovna után csaknem félmilliárd dollár maradt.

A FUMOSAN cigaretták export-sikere. — Nagy mennyiségeket vizsnek külföldre.

— Gyermeknyaralattási akció. A Vörös Kereszt-egylet — mint minden évben, — az idén is megszervezi gyermeknyaralattási akcióját. A bizottság élén Cucu Vazul dr. városi főorvos szervezi meg a nyaralattást, amely ismét Soborsinban lesz.

— Szahadlábrahelyezés. Néhány nappal ezelőtt az ügyészség előzetes letartóztatásba helyezte Kocsuba Lázárt, akit lopással vádoltak. A vádtanács ma elrendelte Kocsuba Lázár szabadlábrahelyezését.

— Megszűnnek a tartományigazgatóságok. Bucurestiből jelentik: Az Adeverul mai száma hosszabb cikkben foglalkozik a készülő közigazgatási reformokkal. A lap tudósítása szerint, a községek teljesen visszanyerik régi viszonyaikat, a tartományigazgatóságok megszűnnek és a politikai prefektusok visszakapják teljes hatáskörüket.

— Átszervezték az aradi rokkantelhivatalt. A minisztérium rendelete értelmében az Aradon működő rokkantelhivalt (I. O. V.) a megyei egészségügyi hivatalba olvasztják be. Az új módon átszervezett hivatal élére az eddigi vezető helyet: Todor rokkant főhadnagyot nevezte ki a miniszter.

— A szovjet ellen. George Theunis, a Belga Bank kormányzója a newyorki bankárok egy gyűlésén beszédet mondott, amelyben azt a javaslatot tette, hogy a világ pénzkapacitása kezdjenek nemzetközi akció a szovjet kereskedelmi politikája ellen.

— Toscanini elutazott. Toscanininek, a milánói Opera főzeneigazgatójának hosszas meghurcoltatás után végre sikerült megkapnia utlevélét a fasiszta hatóságoktól és a világhírű karmester autón már el is utazott a svájci St. Moritzba, ahonnan egy heti üdülés után Bayreuthba megy, hogy részt vegyen az ünnepi játékokon.

— Finn-ugor kongresszus. Helsinkiből jelentik: Ma nyit meg a köztársasági elnök jelenlétében a finn-ugor kongresszus, ahol Setälä professzor eszt és magyar nyelven üdvözölte a megjelent eszt és magyar vendégeket.

— Kiverette holttestét a Maros. A szemlajki csendőrség bejelentette az aradi ügyészségnek, hogy a napokban eltűnt Streta Demeter holttestét a Maros partjára vetette. Mivel büntényről nincsen szó, az ügyészség a temetési engedélyt megadta.

— Legyen türellemmel június 28-ig. Ha jól és olcsón akar szórakozni. Ekkor tartják az aradi nyomdászok kertünnepélyüket az ujaradi Kornett-vendéglő összes helyiségeiben. Az ünnepély programjából kimagashik a Gutenberg Dakör szereplése. Este táncmulatság fejezi be a különböző szórakozásokat nyitó kerti ünnepélyt, melynek jövedelme a munkanélküli nyomdai munkások segélyezésére lesz fordítva.

Dr. Barabás Béla itthon

Ma délelőtt hazaérkezett Budapestről — Beszélgetés a magyarság vezérével

Budapesti tartózkodása után ma délelőtt érkezett vissza Aradra Barabás Béla dr., aki a legutóbbi parlamenti választások fátalmait ment kipihenni a magyar fővárosba. Hazaérkezése után beszélgetést folytattunk az erdélyi magyarság eme markáns alakjával, aki a következőkben számolt be pihenéséről:

— Budapesten találkoztam és beszéltem magyszólván minden számottevő közéleti tényezővel. Pihentem, de egyenesen a mai tanácsülésre jöttem vissza Aradra és sainálattal tapasztaltam, a távollétem alatt történteket. Termem, hogy a nyári szünetet valamelyik magyarországi, olcsó fűrdőhelyen fogom eltölteni feleségem társaságában.

Elindulásom előtt különben beszállott a vasuti fülkébe Wenckheim Frigyes gróf, akivel közel két órán keresztül beszélgettünk el, idézve a régi emlékeket gyomai képviselő korból.

Kérdést intéztünk ezután Barabás Béla dr.-hoz, hogy most, miután kívül él a parlamenti életben, megtartja-e tervbevetett előadás-sorozatát, melyben élettörténetét és politikai múltjának érdekesebb mozzanatait ismerteti. Barabás Béla dr. kijelentette, hogy erről legfeljebb a nyári hónapok elmúltával lehet szó.

— Győzött Ausztria válogatottja, Ausztria— Svájc 2:0 (0:0). A két csapat mindvégig nagyvonalú mérkőzést produkált, 8000 néző.

— Autósbanditák garázdálkodása egy magyarországi községben. Debrecenből jelentik: Ma hajnalban Nagykereki és Biharkeresztes között lévő Bedő községben autós banditák jártak, akik felnyalábolták a község háza Wertheim-szekrényét és azt az autót magukkal vitték. A banditák ezután a Hangya-szövetkezetet látogatták meg, amelynek üzletvezetőjét kirabolták és úgy az üzletvezetőt, mint feleségét megfosztották ruháiktól. Ezután pedig az áruaktár kifosztásához láttak. A Wertheim-szekrényben a banditák mindössze 15 pengőt és 70 pengő értékű bolettát találtak. A Wertheim-szekrényt pedig feltörve, ott hagyták az országuton. A csendőrség bevezette a nyomozást.

— Új főpostaépület Debrecenben. Debrecenből jelentik: Ma avatták fel az új, háromemeletes főposta épületét, amely empire-stílusával beillik a kollegium, a nagytemplom környezetébe. Az épület Münich Konrad műépítész munkája és 1 millió 300 ezer pengőbe került. Ebben nyer elhelyezést a Debrecenbe átkerült nagyváradi postavezetőség és az új automata telefonközpont, amely a harmadik vidéki automataközpont lesz Magyarországon. A megnyitó ünnepen Szalay Gábor báró postavezetőség tartott beszédet.

— A müncheni Úvegpálya katasztrófia ügyében megindított tűzvizsgálat megállapította, hogy a kiállítási épületben a tűzveszt valóban a festők által felhasznált terpentines rongyok és egyéb anyagok öngyulladására idézte elő.

— Egy nemzetközi hitellevéhamisító banda három nagy frankfurti banknál hamisított amerikai hitelleveleket akart értékesíteni. A német birodalmi bank frankfurti fiókjánál a hamisítást azonnal észrevették és erről nyomban telefonon értesítették a többi frankfurti pénzintézetet. Eppen a telefonbeszélgetés idején a frankfurti Kereskedelmi Banknál és a Dreyfus-banknál el akartak adni hasonló értékpapírokat. A bankból nyomban rendőrökért telefonáltak, de két hamisító közben megszökött, míg harmadik társukat, egy olaszt elfogták.

— Feljelentett alkalmazotti. Az aradi Orient-cég sikkasztás miatt feljelentést tett temesvári megbízottja, Káldori Emil ellen. Káldorit kihallgatása után, ma átkísérték az aradi ügyészségre, ahol Tiplea vizsgálóbíró hallgatta ki a sikkasztással vádolt megbízottat. A kihallgatás befejezte után a vizsgálóbíró elrendelte Káldori szabadlábrahelyezését.

— Egy gyoroki géplakatos tragédiája. Gyorokról jelentik: Molnár Pál 27 éves géplakatos tegnap hirtelen megőrült. A fiatal ember meztelenre vetkőzött és az udvarukon lévő cement esőviztartályban fürdeni kezdett, majd meztelenül az uccán fel-le járkált. A csendőrség vette őrizetbe a szerencsétlen fiatalembert és a szomszédjai öröklakásába szállította.

Dungyerszky, a bácskai nábob elvesztette vagyona nagyrészét

Szemző László özvegyének érdekes valorizációs pere Dungyerszkyék ellen — Szemzőék szerint a Dungyerszky vagyon ma is meghaladja a félmilliárd dinárt — Csak 500 hold biztos a bácskai birtokból.

Budapest. Dungyerszky Gédó és Dungyerszky Gyókö neve valamikor békeidőben valóságos fogalom volt a régi Magyarországon. Ugy emlegették Szenttamás két urát, mint a legendás bácskai nábobok fejedelmét. Ha gyönyörű pejaripáik fogatán végigrobogtak a Stefánia-uton, minden szem feléjük fordult. A béke-esztendő aranyember-legendája övezte a Dungyerszkyeket. Mánás, dzsentrí, író, művész becsülte és szerette a Dungyerszky családot, akiknek ma már a magyar irodalomban is van emlékoszlopuk.

Mindenki tudta, milyen jó barátság fűzte Dungyerszkyékát Bródy Sándorhoz, a magyar naturalista irodalom megteremtőjéhez. Bródy Sándor sok szép napot töltött a szenttamási Dungyerszky-kurián s egy kicsit mintha ennek az emlékei rajzanának fel Bródy Sándor fiának, Hunyadi Sándornak „Feketeszáru cseresznye” című színművében.

És most a két milliárdos Dungyerszky Gédó és Gyókö — alperes volt a budapesti ítélőtáblán egy valorizációs perben. A per Szemző László néhai bácskai földbirtokos özvegye indította egy békebeli tartozás valorizált megfizetése iránt. Szemzőék még békeben 818.000 aranykoronáért eladták kulpini földbirtokukat Dungyerszkyéknek, kik részletekben fizették a vételárát. 1920-tól kezdve azonban a hátrahagyott négy részlettel, közel 100.000 koronával adósok maradtak. Ennek és a kötbérnek valorizált megfizetésére kérte kötelezni özv. Szemzőné Dungyerszkyékát, összesen 130.000 pengő értékben.

A perben Dungyerszkyék azzal védekeztek, hogy a 100 százalékos valorizáció nem méltányos, mert ők azóta vagyonuk egyharmadrészét elvesztették magyarországi földbirtokaik jórészét az OFB mint váltságföldet igénybevetve, a többire az államnak elővásárlási jogot biztosított. Egyébként a szerbek is kisajátították birtokuk egy részét, úgyhogy

anyagi helyzetük kedvezőtlenül változott.

Ezzel szemben Szemzőék azt vitatták és egy jugoszláv információs irodával bizonyították, hogy a Dungyerszky-vagyon ma is meghaladja a félmilliárd dinárt, ami pengőben ötven milliónak felel meg. Földbirtokukon kívül gyáraik, malmaik vannak s Pesten, a Szabadságtéren ma is megvan egy bérpalotájuk. Közel kétezer holdnyi magyarországi földbirtokukat még az itteni földbirtokrendezést megelőzően eladták holdanként 20.5 vagon buzaért s elhíez az OFB is hozzájárult.

Az elsőfoku bíróság ezek alapján 100 százalékos valorizációval 130.000 pengőben marasztalta el a szenttamási nábobokat.

Dungyerszkyék a per további során azt hozták még fel, hogy voltaképpen bácskai birtokukból csak 500 hold biztos, mert a többi bármikor igénybevehetik az ottani földreform céljaira. Az 500 holdon felüli birtokrész csak azért hagyják meg nekik, mert mezőgazdasági gyárüzemeket tartanak fenn. De bizonyos, hogy még azokból is el fognak venni. Egyébként hivatkoztak a magyar-jugoszláv pénzügyi egyezményre, melynek értelmében a békebeli tartozásokat csak 1:4 arányban, dinárban kell megfizetniük a jugoszláv állampolgároknak.

A bíróság másodfokon tekintettel is volt a pénzügyi egyezményre és — nem vizsgálta tovább Dungyerszkyék jelenlegi anyagi helyzetét — 1:4 arányban dinárban valorizálta a tartozást, úgyhogy Szemző László özvegye a 130.000 aranykoronás követelés fejében mindössze 4250 pengőt kap.

Ezt az összeget Dungyerszkyék kötelesek a per eldőlteig bírói letétbe helyezni. Szemzőék az ítélet elleni fellebbezésükben méltánvossági alapon legalább 31.000 pengő megítélését kérték.

A per, amelynek az az érdekessége, hogy már a bácskai nábobok anyagi helyzete sem irigyléreméltó, most tovább foglalkoztatja a felső bírói fórumokat.

Felmászott a Turulra, mert felesége gyávanak nevezte

Budapestről jelentik: Ma éjfélkor nagy esőidőlet keletkezett a Ferenc József-híd körül, mivel egy ember ismét felmászott a Turulra. Az éjféli légtornász végül is rendőri intervencióra leszállt a Turulról és elmondotta, hogy Stefán András 30 éves lakatossegéddel azonos és már három éve elváltan él feleségétől. Legutóbb visszahívta feleségét, aki azonban kielentette, hogy nem megy vissza hozzá, mert gyáva. Stefán András ekkor meg akarta mutatni, hogy nem gyáva és ezért elhatározta, hogy felmászik a Turulra, onnan pedig leugrik a Dunába, majd kiúszik a partra. Amikor azonban fent volt a Turulon, meggondolta a dolgot és nem mert a magából a Duna vízébe ugrani. Így tehát lemondott a halálugrásról és az asszonyról is. Stefán András ellen a rendőrség csendháborítás címén indította meg az eljárást.

Ál orvosok garázdálkodnak Aradon.

Három veszedelmes szélhámot tartóztatott le ma délelőtt az aradi rendőrség, akik az utóbbi hetekben állástalan cselédleányokra vetették ki hálójukat. Az elfogott három szélhámos Illés István borbélysegéd, Gusz' István cipészsegéd és Takács János cipészsegéd, cselédleányokat szólított meg, akiknek kilátásba helyezték, hogy jó fizetéssel elhelyezik őket. A szélhámósok ügyvédnek, orvosnak, banktisztviselőnek adták ki magukat és így a könnyen hívó cselédleányokat egész könnyen sikerült lepercesalni. A rendőrség az ügyben nyomozást vezetett be és már eddig is több mint 10 feljelentés érkezett be a három szélhámós ellen. Kihallgatásuk után átkísérték őket az ügyészség fogházába.

Halálos merénylet az albán király ellen

Londonból jelentik: Belgrádból érkezett jelentés szerint Achmed Zogu albán király ellen merényletet követtek el, amely halálos kimenetelű volt. Ezt a híradást sehol sem erősítették meg és így Londonban kétkedve fogadják, különösen azért, mert Belgrádból jött és így politikai akciót sejtnek mögötte.

Triesztben is elterjedt az Achmed Zogu elleni halálos merénylet híre, azonban azt sem Albániából, sem Rómából nem erősítették meg.

— Rendőrségi hírek. Az aradi központi rendőrségre ma délelőtt előállították Kovács József 30 éves, Str. Doma 30. szám alatti lakost, Stuber Béla 16 éves, Str. Negruziu 24. szám alatti asztalos és Stuber András 53 éves, Str. Negruziu 24. szám alatti napszámot, akik elloptak egy kutyapumpát, amely a város tulajdonát képezi. Az előállított tolvajok ellen az eljárás megindult. — Az aradi rendőrség előállította Varjas Viktor 44 éves, Str. Spiru Gheorghe 14. szám alatti kereskedelmi ügynököt, aki különböző csalásokat követett el Székely István aradi lakos kárára. Kihallgatása folyik. — H. F. 15 éves fiatalkorut, aki a Str. Ureche 20. szám alatt lakik, előállították a rendőrségre, mert Szalay aradi építészről 8 darab állványdeszkat lopott. — A határrendőrség Boka János 48 éves magántisztviselőt és Nagy Rozália 35 éves pincérnőt, akik mind a ketten magyar alattvalók, áttette a magyar határon. Mivel azonban a magyar határrendőrség nem akarta őket átvenni, át fogják adni az itteni szigurancának. — Ma délelőtt előállították a rendőrségre Bachman Augustin 18 éves vengai illetőségű ismert betörőt és Sevescu Ferenc 30 éves tescal (Biharmegye) lakost, akik ellen csavargás miatt az eljárást megindították.

Botrány a görög parlamentben

Venizelosz pófont ígért egy képviselőnek

Athénből jelentik: Néhány nappal ezelőtt feltűnést keltő botrány játszódott le a görög parlamentben. Kafandarisz, az ellenzék vezére, élesen támadta Venizelosz miniszterelnököt, amire Venizelosz magából kikelve, leugrott helyéről és ezt kiáltotta Kafandarisz felé:

— Megpofoznám, ha ezt összeegyeztethetőnek tartanám méltóságommal...

Nagy botrány tört ki, amelynek folytatásaképpen Kafandarisz pártja ma elhatározta, hogy úgy a képviselőházból, mint a szenátusból kivonul, mert tiltakozni akar Venizelosz zsarnoki politikája ellen.

Vértes Albert budapesti mérnök tragédiája

Az üzleti körutra érkezett emberen állandóan sirögörcs vett erőt és súlyos állapotára való tekintettel hazautaztatták

Nagyváradról jelentik: Még június 6-án érkezett le Romániába Vértes Albert budapesti mérnök, aki egy hűtőberendezési gyár alkalmazója. Vértes mérnök üzleti körúton volt az országban, járt Aradon, Temesváron, majd Nagyváradra érkezett a múlt hét csütörtökjén. A Palacszállodában lakott és a városban is próbálkozott gyára hűtőberendezését elhelyezni. A szálloda személyzete az első napokban különös jelenségre lett figyelmes. Ugyanis Vértes Albert mérnököt állandóan sirögörcs fogta el és ilyenkor izgatottan fel és alá járt a szobában, a folyosón, sőt lent a portás felé is. Minthogy ez a beteges tünet váradi tartózkodása alatt egyre erősödött, azért a szálloda vezetősége rábeszélte a mérnököt, hogy utazzék haza Budapestre és ne folytassa tovább üzleti turáját.

A megrendült idegzetű Vértes mérnök hajlott a jó szóra és szombaton reggel 8 órakor el is utazott Nagyváradról. Az állomáshoz a szállodából kikísérték a mérnököt, aki a percon is általános és részvételteljes feltűnést keltett a vonatokra váró utasok között, akik látták, hogy a derék, jólöltözött embert majdnem percenként sirögörcs fogta el és a zokogás szinte egész testében megrázta. Vértes Albert mérnök egy rendőr kíséretében utazott Borsig, ott azután a magyar vasutas személynél figyelmébe és gondjára bízta a rendőr.

A tragikus sorsu pesti mérnök állítólag úgy kapta meg a betegséget, hogy a pesti gyára, amelyet a családja még nagyapáról örökölt, tönkrement és a mérnök csak mint alkalmazott dolgozott ezután a vállalatnál. Az anyagi bukás idegeit tönkretette s ebből származik a folytonosan előálló sirögörcse is.

Az aradi lakások rémei

A letartóztatott betörők újabb bűnei

Néhány nappal ezelőtt Zevelcuta detektív letartóztatta Gosztola József és Laskai Sándor rovottmulta betörőket, akiket az aradi ügyészségnek adták át, amely előzetes letartóztatásba helyezte az aradi lakások rémeit. Tegnap Révész László dobozgyáros tett feljelentést, hogy ismeretlen időpontban betörők járhattak lakásában, mert amint most megállapította, nagyértékű ruhaneműje hiányzik. A bevezetett nyomozás folyamán sikerült megállapítani, hogy a betörést június 3-ról 4-ikére hajló éjjel a jelenleg már letartóztatásban levő két betörő követte el.

Zevelcuta detektívnek sikerült is az ellopott ruhaneműket hiány nélkül megtalálni. Gosztola és Laskai a vizsgálóbíró előtt ma beismerték ezt az utólag felfedezett betörést is, amelyre vonatkozólag azt vallották, abban reménykedtek, hogy a rendőrség nem fog rájuk gyanakodni, mivel közben letartóztatásba kerültek s kiszabadulásuk után értékesítik a nagyértékű ruhaneműket.

SPORT KÖZLÖNY

A pankotai lóverseny nagy sikere

Aradmegye előkelő közönsége nézte végig a versenyt — Akik díjat nyertek

Az 'Aradi Közlöny' pankotai tudósítójától: Nagy érdeklődés mellett zajlott le a somoskeszi állami lótelep által rendezett nagyszabású lóverseny Pankotán. Az agilis rendezők: Denghel August ezredes, Moldovan Romulus alezredes és Hanciu Ioan főhadnagy hetek óta készültek a lóversenyre, amely nagyszerűen sikerült. Bár Pankotán ez alkalommal volt az első lóverseny, a megyéből mindenfelől szép számmal érkezett a közönség. A tiszteletbeli zsüri tagjaiként szerepeltek: Elnökök: Balancescu Constantin, Vişoreanu, Vlad Aurel, Antonescu Constantin generálisok, tagok: dr. Serban Miklós megyei prefektus, dr. Marsieu Justin volt megyei prefektus, az agrárkamara elnöke, dr. Hasas Alex főállatorvos és Hertzka Armin uradalmi igazgató. Szakbíró bizottság: Elnök: Iacó Filip ezredes, tagok: Georgescu Petre, Manalu Clarin ezredesek, Ghica és Maduncovici Constantin őrnagyok.

Délelőtt 9 órakor vette kezdetét a gyakorlati vizsga. A tiszti gyakorlatok első díjat Toba Ioan főhadnagy vitte el Horia nevű lovával. A második díjat Moldovan Romulus alezredes kapta Crisan nevű, míg a harmadik díj nyertese Hanciu Ioan főhadnagy lett Ritka nevű lovával. Az altisztek gyakorlatán az első díjat Ghelmegeanu Ioan szakaszvezető Sibiu nevű, a második díjat Paun Nicolae őrmester Someş, a harmadik díjat Marian Alexe szakaszvezető Tuzok, a negyedik díjat Zidaru Virgil szakaszvezető Lörinc nevű lovával nyerte el.

A gyakorlati akadály és vadászversenyen díjat nyertek: Dobra Ilie, Efrin C., Amza I., Nicodin, Iordache Alex, Tatcoru Ioan, Schmidt Alex főhadnagy, Balcosa hadnagy, Hinta hadnagy, Nedan Ioan főhadnagy, Ilescu kapitány, Stoica hadnagy, Marinescu Florea és Georgescu ezredes.

A rögtönzött tribünön Aradmegye előkelő-

ségei nagy számban nézték végig a nivós versenyt. Ott voltak Marsieu Justin dr. volt prefektus, Márta dr. főállatorvos, dr. Pop-Zaslavilágosi, Oanea Aurel borosjenői főszolgabíró, Jakabty, Czihy, Czárán, Issekutz és Jakabovits földbirtokosok, volt huszártisztek és még számosan.

Lóverseny Aradon

Az aradi első lovasezred 20. és 21-én futtatásokat rendez

Az aradi első lovasezred, mint már jeleztük, e hó 20-án és 21-én, a csálai versenyterén lóversenyt és futtatásokat fog tartani. Szombaton, június 20-án fél 10 órakor idomítógyakorlatokat fognak bemutatni az ezred legkiválóbb lovaival. Délután öt órakor kezdődik a „carussel”, amelyet a számos kézi méntelen lovaival mutatnak be, utána pedig tiszta angol telivér lovakkal gátugratást rendeznek.

Vasárnap kisebb változtatásokkal ugyanaz a program ismétlődik meg és ezen a napon a futtatások délután öt órakor kezdődnek. A futtatásokon mindkét napon lugosi, nagyszabású, temesvári, nagyvárad, kolozsvári, borsosbesi és aradi gentlemanek és tisztek vesznek részt. Vasárnap a szakemberek saját lovaikon külön futtatást tartanak.

Az aradi első lovasezred lázasan készül a versenyekre: a versenyteret már most izlésesen díszítik, úgy, hogy ez maga külön látványosságot fog nyújtani. A közönséget bizonyára külön fogják vonzani a kölcsönös fogadások és ebből a célból három pénztárt állítanak fel, míg a fogadásokat hivatalos totalizátor fogja ellenőrizni. A gondos rendezőség buffetről is gondoskodott.

A belépőjegyek árát 40 és 20 lejben állapították meg. Mindkét napon reggel kilenc órától a Városi kávéháznál lévő megállóhelytől, autbuszok állanak a közönség rendelkezésére.

Szombaton és vasárnap Bucurestiben játszik a magyar válogatott Magyarország a küldi a fővárosba — Még nem állították össze a válogatott együttesünket

Eredetileg úgy tervezték, hogy a francia FC Sete a román válogatottal fog vasárnap tréning-mérkőzést játszani. Szövetségünk kiküldötte lent volt Temesvárott, hogy a vendégegyüttest lekösse, de a csunya eredmény után, a szövetség elállt a tervektől. Most hirtelen megállapodást létesítettek az MLSZ-szel, amely szerint a magyarok szombatra és vasárnapra leküldik a Németországban diadalmasan szerepelt PLASZ B. válogatottját, az úgynevezett „Csikók” csapatát. Ismeretes, hogy ez az együttes most az elmúlt héten két ízben is megadásra készítette a német válo-

gotatott, míg egy ízben eldöntetlen volt az eredmény. De szó van arról is, hogy az Aradon járt és még itt turázó Hungária megye le Bucurestibe, mint magyar válogatott. Valószínű, hogy elejtik ezt a tervet és a „Csikók” csapata látogat el a fővárosba.

Temesvár is, Várad is érdeklődik a válogatottak iránt és nincs kizárva, hogy a „Csikók” egy rövid turát abszolváltnak Romániában, amelybe valószínűleg Arad is belekapcsolódna, ez esetben igazán kivételes sportvezetben lenne része városunk közönségének, mert ez lenne az év legkiemelkedőbb eseménye.

O A Sabaria román turán. A szombathelyi profi klub, a Sabaria ismét román turát bonyolít le. Első ízben a szombathelyiek Bucurestit és Brassót keresték fel, most vasárnap Temesvárott játszanak. A tura további állomásai: Nagyvárad, Kolozsvár, Marosvásárhely. A Sabaria Aradon is szeretett volna játszani, de egyesületeink a legutóbbi anyagi kudarcok hatása alatt nem mernek mérkőzést rendezni.

O Levették Auer lábáról a gipszkötést. Budapestről jelentik: Az upesti játékos szárpapocscsonttörése pompásan javul. Moldár dr. főorvos, a futballisták orvosa, aki Auert is kezelte, levette lábáról a gipszkötést s most még csak bottal tud járni Auer, de remélik, hogy rövidesen tréningbe állhat.

— Nemzetközi repülőmeeting. Bucurestiben jelentik: A banasai repülőterén a közelnapokban nemzetközi repülőmeeting lesz. A meetinget ünnepélyes külsőségek között fogják megtartani és azon megjelenik Miklós herceg, valamint Habsburg Antal főherceg. Ileana hercegnő válogánya is.

O Ma Kolozsváron játszik a Hungária. A Hungária az aradi mérkőzés után hétfőn vonatra szállt és Kolozsvárra utazott, ahol ma, szerdán mérkőzik a városi kombinálttal.

O Ma is játszik a Bocskay. A Bocskay, mint ismeretes, az északi turáját járja. Ma Gelfőben az ottani bajnok GIF ellen veszi fel a küzdelmet.

O Tornaverseny Temesváron. A nagyszentmiklósi „Soimii Romaniei” sportegylet Hatiegan dr. miniszter védnöksége mellett, a jugoszláviai „Socol” és a kolozsvári „Soimii Carpatilor” egyletekkel karöltve, június 21-én Temesváron 400 tornász részvételével, torna-versenyt rendez. A verseny a Banatul-pályán lesz, utána a városi színházban Hatiegan dr. miniszter beszédet tart, majd táncmulatság jelezze be a nagyszabású tornaünnepélyt.

O Argentínában is bevezették a professzionálizmust. Buenos Ayresből jelentik: Argentínában is hosszas, előzetes tanácskozás után „Liga Argentina de Fútbol” néven megalakult a profiligák, amelybe mindjárt a 18 legelőkelőbb argentinai klub lépett felvétel.

Jobb-, vagy baloldali forradalom kitérésétől félnek Németországban

A Brüning-kormány pozíciója erősen megrendült — Kétségbeesítő a helyzet — A télen hét millióra emelkedhet a munkanélküliek száma — Négy és félmillió kommunista izgat Németországban. Hitlerék is fenyegetnek

Tragikus kép Németország mai helyzetéről

Berlinből jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: Mindazok, akik közelebbről figyelik a német belpolitikai helyzet alakulását, aggóva vetik fel a kérdést, hogy milyen sorsot rejteget Németország számára a legközelebbi jövő.

Mialatt a különböző külügyminiszteriumokban, követségeken és sajtóban végeszakadatlanul vitatkoznak a chequersi találkozó eredményeiről, a német birodalom határain belül egészen kivételes méretű krízis játszódik le. Kétségtelen, hogy a krízis és a német kormány tagjainak angliai látogatása között szoros kapcsolat fedezhető fel.

A Brüning-kormány helyzete olyan erősen rendült meg, hogy kikerülhetetlenné vált a kérdés: miután annyi súlyos veszélyt óvatosan kikerült ez a kormány, lesz-e elég ereje, hogy leküzdje és túlélje a most tornyosuló veszedelmeket.

Németországban óriási drágaság van

A depresszió oly nagy, hogy sokak előtt a németországi helyzet egyenesen kétségbeesítőnek tűnik fel. A német munkanélküliek száma jelenleg

négy és félmillióra rug és hozzáértők szerint ez a szám az elkövetkező télen hét millióra is telemelkedhetik.

Akik ezeket a kalkulációkat elkészítették, azok nyilvánvalóan látják, hogy a német birodalom jelenlegi helyzetén nem lehet gyorsan segíteni. A birodalmi költségvetés deficitje önmagában is óriási, de ezenfelül a birodalom egyes államainak költségvetése és városi törvényhatóságai hasonlóképpen elviselhetetlen deficitet küzdenek. Ezenkívül pedig egész Európában talán Németországban a legdrágább az élet, akár a házbéreket, üzletbéreket, közlekedési tarifákat tekintjük, akár pedig a közszükségleti és élelmiszer árakat vizsgáljuk. Különböző utóbbiak tekintetében egyenesen meglepő mértékű differencia jelentkezik Németország hátrányára. Az adók súlya, a vámtarifák állandó emelése, amely a mezőgazdaság javára történik, főképpen ezek magyarázzák a rendkívül mértékű drágaságot. Először arról volt szó, amikor az ugynevezett német prosperitás csökkenni kezdett, hogy hivatalosan 600 ezer egyénre számítottak munkanélküli segély tekintetében. Ma az a helyzet, hogy négy és félmillió embernek osztanak ki munkanélküli segélyt. Ez a munkanélküli segély, a költségvetésben rettentő és elviselhetetlen teherként jelentkezik, az egyedek között szétosztva azonban ugyszólván csak a betevő falatra futják. Ugyanakkor a munkanélküliek száma egyre növekszik és az éhség ezeket a szerencsétlen embereket lakásukból, ha ugyan egyáltalán van nekik, az utcára kergetik.

A munkásság siralmas helyzete

A nagy német göcpontok külvárosaiban a munkásság nyomorúsága minden elképzelhető mértékét felülmúl. A kormány, amelynek Brüning kancellár a feje és amely, a Katholikus centrumot, a néppártot és az agráriusokat foglalja magában, nem segít semmit, sőt ellenkezően a viszonyok romlottak kormányzá-

sa alatt. Az a politika, amelyet folytatott, annyira paradoxonszerű, hogy szinte már kihívásnak is minősíthető. A Brüning-kormány Poroszország és Mecklenburg feudális mentalitású birtokosainak követelésére egyre magasabbra és magasabbra emelte a gabonaneműek árát, amelynek következtében természetesen emelkedett a kenyér ára is. Ugyanekkor pénzügyi tervezete, amelylyel az állam finansziát kívánja rendbe hozni, a dolgozó munkásság életfeltételeit különösképp megnehezítette. A vasipar képviselői, a német néppártiak hiába emeltek óvást a kormány szanalási tervezetével, mivel ezt a tervezetet eredetileg ők kezdeményezték. Ők állították egykor, hogy a gazdasági krízist egyedül a munkabérek lecsorításával lehet levezetni. Ez a terv kétségtelenül szolgálta a német vasipar érdekeit, amelynek biztosítása után a néppártiak kijelentették, hogy a mostani gazdasági válságban

A török-máriás lovagjai csendőrkézre kerültek az Arad—temesvári vonaton

Farkas Ferenc önkéntes leplezte le a hamis kártyásokat — Interjú a vezérrel — Bérletjegyekkel utaznak a szélhámosok, mert jó üzlet a „hol a piros?” — Különös konfliktus a robogó vonaton

Azok, akik gyakrabban teszik meg az Arad—temesvári utat és anyagi körülményeik következtében a harmadik osztályon kénytelenek utazni, egészen biztos, hogy többször is találkoznak később már ismerőssé váló alakokkal, akik egyenként jönnek be a fülkébe, egymástól távol foglalnak helyet és közülük az egyik végül is elővesz három kártyát: két pirosat és egy feketét és azt ajánlja az utasoknak, hogy játszanak vele „török máriást”. Természetesen csak ötszáz lejes téttel.

Ezek az ismerős urak a „hol a piros, itt a piros” hősei, akik egy-egy ilyen ut után ezresekkel megrakodva hagyják el a vonatot.

Ma reggel az a szerencse ért, hogy — most már nem először — találkozhattam a török máriás lovagjaival, akik azonban ezuttal rajtavesztettek. A „vezér” mellettem telepedett le és pár perc múlva, minden apropos nélkül elővette kártyáit, elkezdte keverni azokat és felszólította a jelenlévőket, hogy mondják meg, hogy hol a fekete. És, csodák csodája, már az első pillanatban akadt oly könnyelmű, aki 500 lejt tett fel a kártyára, amelyet természetesen el is vett. Azonban semmi sem természetesebb annál, hogy később visszanyerte azt. Mert ő és többi társai a „csalétek”, akik kedvet csinálnak az utasoknak arra, hogy megkíséreljék szerencséjüket.

Ilyen utas azonban nem akadt és így a közben keletkezett szünetben expressz-interjút csináltam a vezérrel.

— Most, hogy egymás között, hogy ugymondjam, főpróbát tarthattak, legyen olyan jó megmondani, kedves mester, hogy kifizetődik-e még a mesterség?

— Nem a legjobb üzlet, de meg lehet élni belőle.

Elmondotta még azt is, hogy foglalkozása vég-eredményében nem is jár nagy rizikóval.

— Ha megfognak, jegyzőkönyvet vesznek fel és legrosszabb esetben kihágás címén megbüntetik 500 lejre. Mert nem tiltott játék ez, kérem. Mondom, legfeljebb 500 lej...

— Hova való ön tulajdonképpen? — kérdeztem.

— Ha nagyváradi lennék, azt mondanám, hogy aradi vagyok, viszont ha aradi lennék, azt mondanám, hogy szatmári vagyok. Végeredmény-

lehetetlenség lenne a vagyont megadóztatni és ezért az új adók terhét a széles néprétegekre kívánták áthárítani.

A kormány rendeletei

Brüning kancellár és Dietrich miniszter szívesen engedtek ezeknek a szuggeszióknak és éppen ezeknek a terveknek megfelelően mintegy tíz nap előtt már meg is jelentek az új kormányrendeletek, amelyek újabb bércsökkentést irányoznak elő. A munkásság amidőn tudomást szerzett arról, hogy közvetlen adókkal újra súlyosan meg akarja terhelni a kormány, nem rejtegette mélységes elkeseredését.

Németországban négy és félmillió kommunista van.

Legnagyobb is a választási eredmények ennyit mutatnak ki. A szélső jobboldali nemzeti szociálisták, a Hitler-féle kampószerű tömegek ugyancsak milliókra rugnak és most a szélső jobb és a szélső bal egyaránt fenyegeti a német kormányrendszert, amely a nyolc milliót kitevő szociálista pártot szintén magaelien fordította.

A kormány rendeleteit Németországban a legnagyobb megdöbbenéssel és kétségbeeséssel fogadták. Lehetetlen ilyen körülmények között a jövőt illetően jóslásokba bocsátkozni, a nyomor és a kétségbeesés olyan nagy, hogy a forradalom akár jobb oldalról, akár baloldalról is kitörhet, ha az utolsó pillanatban a pártok között nem jön létre megegyezés.

ben én magam sem tudom, hogy hova való Iakó vagyok, — hangzott az épületes válasz.

Pár perc múlva aztán a társaság elhagyta a fülkét és nyilván új „verebek” után nézett.

Temesvárról a két órás vonattal indultam visszafelé. A vonat azonban még jóformán ki sem gördült a temesvári pályaudvarról, amikor a fülkében újra feltűntek a jólismert alakok és a „vezér” ismét velem szemben foglalt helyet. A játék elől kezdődött, azonban most már sokkal gyorsabban peregtek az események. Az ajtóban egy önkéntes jelent meg, aki mint később kiderült, már régen figyelte ezt a társaságot. Az önkéntes, Farkas Ferenc, aki Szászvároson szolgál, azonnal szólt a vonatban utazó ujaradi csendőrőrs vezetőjének, aki lefoglalta a kártyákat és őrizetbe vette a vezért, valamint egyik társát, aki pedig már ezzel lejt „nyert”.

A leigazoltatás folyamán kiderült, hogy az egyiket Guttman Andornak, míg a másikat Weisz Mártonnak hívják. Mindkettőjüknek bérlete volt, amely az Arad—temesvári vonatra szólt, amely azonban csak Vingáig volt érvényes. Érdekes megemlíteni, hogy a vonatba a két hamiskártyás elfogatása után felszállt egy vasuti ellenőr, aki tiltakozott az ellen, hogy a két embert Ujaradig vigyék, mivel jegyük csak Vingáig szólt. A csendőrőrmester természetesen nem egyezett bele abba, hogy miután elfogta a kártyásokat, azokat most ismét szabadon bocsássa. Az ügynek minden bizonnyal még komplikációi lesznek, mivel a csendőrőrmester a hamiskártyásokat természetesen Ujaradig vitte.

Az egyszerűnek tetsző ügy fölött végeredményben nem lehet napirendre térni. Mint utóbb megtudtuk, szinte naponta érkeztek a kártyások ellen panaszok az aradi államfőnökségre, amely azt az illetékes hatóságokhoz továbbította. Azonban — igen érdekes — ezeket a kártyásokat, akiket az utazóközönség közül mindenki lát, a hatóság embereinek a legtrikább esetekben sikerült felfedezniük. Különös a kalauzoknak a szerepe is, akik csodálatosképpen nem vették észre, hogy az egyes vagonokban milyen határdíjaték folyik, hogy itt hiszékeny és tapasztalatlan emberektől naponta ezreket fosztanak ki és minterről nem tudták idejében értesíteni az illetékes hatóságokat.

Reu Illés dr. határrendőrségi inspektor

Uj rendőrkvésztor Nagyváradon

Nagyvárad. Amikor a Iorga kormány átvette az ország feletti uralmat, a következő napokban dr. Reu Illés rendőrprefektust Bukarestbe rendelték szolgálattételre s azóta, dacára annak, hogy pár nap múlva visszaérkezett, nem vette át a hivatalát. Tegnap aztán hivatalosan megoldást nyert a kérdés.

Hétfőn hivatalos távirat érkezett a nagyváradai rendőrprefektúrához, amelyben a belügyminiszter tudatja, hogy dr. Reu Illést a határrendőrségek inspektorává nevezték ki, mely hivatalát azonnal el kell foglalni. Ugyanez a távirat azt is hírül adta, hogy a nagyváradai rendőrprefektúra vezetését, mint delegált rendőrprefektus. Ranzescu Gheorghe fogja ellátni, aki az elmúlt napokban dr. Reu helyett már vezette a nagyváradai rendőrséget.

Sikkasztásért feljelentett aradi tejügnök

Nagy összegekkel károsította meg a községek lakosságát

Az aradi rendőrség több feljelentés nyomán előállította Réday József 33 éves aradi tejügnököt, aki több aradmegyei község parasztságát megkárosította. Réday József, akinek Aradon egy kisebb tejszarnoka volt, az aradmegyer falvak lakosságától állandóan tejet vásárolt, azonban a tejtől azután lévő összegek kifizetését huzta-halasztotta és ezeket a manipulációkat már több mint egy éve, hogy folytatja, amiáltal rengeteg parasztagdát súlyos ezresekkel károsított meg.

Az elmúlt héten több ujaradi gazdálkodó adott be feljelentést Réday József ellen, akiket a feljelentés szerint állítólag 30 ezer lejjel károsított meg. Mintegy évvel ezelőtt ugyancsak több aradmegyei gazdálkodót, akiktől huzamosabb időn keresztül tejet vásárolt, 80 ezer lejjel károsított meg. Legutóbb pedig Weissenburger Nándor, a Bánáti Bankegyesület volt vezérigazgatója tett ellene feljelentést. A feljelentés szerint Réday az előbbiekhöz hasonlóan tejet vásárolt a volt vezérigazgató pusztájáról, azonban az ezután járó 9 ezer lejt nem fizette ki. Réday József ellen sikkasztás címén megindult az eljárás és most folyik kihallgatása a rendőrség bünyügyi osztályán.

Mielőtt nyaralni megy,

vágja ki ezt az úrlapot és azt kitöltve, levelezőlapra felragasztva, küldje be a kiadóhivatalnak.

Kérem az

ARADI KÖZLÖNY-t,

mely eddig

(Név, város, utca)

címre járt, töltyő hó-től-ig

a következő címre küldeni:

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Szöllőssy dr.: „Az üzletek zárórája nem változott“

Érthetetlen kavargás a zárórendelet körül — A miniszteri rendelet sem változtat a régi állapoton

A végtelenül egyszerű kérdés, a záróra rendezése, a legbonyolultabb problémák egyikevé nőtte ki magát. A minisztérium három, egymásnak ellentmondó rendelete, a helyi hatóságok merőben egyéni állásfoglalása, a kereskedők, valamint az alkalmazottak eltérő felfogása a záróra kérdésében, ugylátszik, elmergesíti a helyzetet, holott a logikus megoldás önként kínálkozott. Érthetetlen volt, hogy az időszámításnak egy órával történt megváltoztatása fejletőre állított minden régi rendet, holott a háboru alatti, ugynevezett „nyári időszámítás“, minden különösebb zökkenés nélkül volt bevezethető. Csupán elméletileg nyitottak az üzletek egy órával előbb, mentek a munkások egy órával előbb a gyárakba, óraszámításnál épp egy 8 óra, vagy 6 óra volt a munka kezdete, mint azelőtt. A zavart legfeljebb a régi királyságban lehet megérteni, ahol a hosszúsági fok-különbség, mintegy 28 perc különbséget tesz ki. Tehát a hucuresti-i kereskedő csillagászati idő szerint valóban mintegy fél órával előbb kénytelen munkába állani, mint azelőtt. Nálunk azonban épp ugy zökkenő nélkül kellett volna visszatérni a közép-európai időszámításhoz, mint ahogyan az történt a háboru éveiben, amikor a nyári időszámítás befejeztével, szeptember 15-én éjjelkor, az órákat visszaigazították egy órával. Csak azoknak a számára volt kelle-

mes, vagy kellemetlen ez a változás, akik éjjeli szolgálatot teljesítettek, mert azok először egy órával kevesebb időt, míg az óraigazításnál egy órával többet voltak kénytelenek a szolgálatban tölteni. A nappali életben azonban semmi változása, bonyodalmat nem okozott.

Ma kérdést intéztünk Szöllőssy Zsigmond dr. ügyvédhez, az aradi Kereskedelmi Testület: ügyészéhez, aki a következő és a kereskedőkre, valamint a kereskedelmi alkalmazottakra rendkívül fontos kijelentést tette:

— Az üzletek zárórája maradt ugy, amint az már előzetesen meg volt állapítva. A nyitási joga teljesen a kereskedő elhatározásától függ, a zárórat pedig csak a miniszternek van joga megváltoztatni. Mivel ez nem történt meg, tehát a régi rendelet szerint délelben egy és 3 óra, illetve fél 1 és fél 3 között kell zárva tartani, míg az esti záróra 7, illetve a fűszerkereskedések részére 8 órában van megállapítva. Ez a rendelkezés van most is érvényben, tehát Arad kereskedőinek ehhez a rendelethez kell magukat tartaniok, amelyet a miniszter, ismételen hangsúlyozom, nem változtatott meg.

Szöllőssy Zsigmond dr. nyilatkozata egyben befejezi a vitát és bizonytalanságot, amely a záróra körül keletkezett s elmondhatjuk, minden ok nélkül.

Nem alakulhat meg az Agrárhitelintézet,

merl a hatszázötven millió lej alaptőkéből hatszázmillió eltűnt — A románial gazdátársadalom csalódása

Bucurestiből jelentik: A románial gazdátársadalmának szinte utolsó reményét képezte az Agrárhitelintézet megalakításának terve, mivel ez a pénzügyintézet lett volna hivatala segíteni az adósságok tengerében fuldokló gazdátan. Bucuresti-i munkatársunk jelentése szerint azonban hiábavaló volt a gazdák reménye, mivel a bank, annak ellenére, hogy megalakítását törvény rendeli el, — nem születhetik meg.

A különös érdekességgel bíró ügy előzményei és részletei egyébként a következők: Abból a kölcsönből, amelyet a nemzeti-parasztpárti kormány röviddel bukása előtt vett fel, 650 millió lejt szántak az Agrárhitelintézet alaptőkéjének. Ezen az összegben kívül, külföldi pénzügyintézetek vállalták, hogy ennek az összegnek háromszorosát fogják jegyezni, úgy, hogy az Agrárhitelintézet már megalakításának pillanatában, 2500 millió tőkével rendelkezett volna, amely összeg elég lett volna ahhoz, hogy pillanatnyilag segítsenek a mezőgazdákon.

Közben kinevezték a bank igazgatótanácsának tagjait, az igazgatótanács elnökét, sőt

kinevezték a kormánybiztosot is, — mindezeket egy olyan bankhoz, amely csak papíron létezett.

Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint azonban az Agrárhitelintézet nem is alakulhat meg, mivel abból a 650 millió lej alaptőkéből, amelyet erre a célra helyeztek el a Banca Nationalanál, 600 millió lej hiányzik. A nemzeti-parasztpárti kormány ugyanis kormányzásának utolsó napjaiban 598 millió lejt vett fel ebből az összegből és ezt az összeget a köztisztviselők fizetéseire fordította. Ezzel magyarázható tehát az, hogy ebben az időben a köztisztviselők pontosan kapták meg fizetéseiket.

Az említett összeg felvétele természetesen jogtalanul történt és eddig még ismeretlenek azok az okok, amelyek a Banca Nationalat ennek az összegnek a kiadására készítették. A megmaradt 52 millió lejjel természetesen nem alakulhat meg az Agrárhitelintézet és így a gazdák, akik ehhez az annyira beharangozott intézethez fűzték reményeiket, legfeljebb egy újabb kölcsönre várhatnak, amelyből talán végre sikerül megalapítani az Agrárhitelintézetet.

— Munkáskonfliktus az aradi gázgyárban. Körülbelül két évvel ezelőtt konfliktus tört ki az aradi gázgyár munkássága és annak igazgatósága között. A konfliktussal kapcsolatosan a munkások megbízottai: Vellényi Pál és Stan Tódor panasszal fordultak az aradi munkaügyi felügyelőséghez, amely az ügyben tárgyalást is tűzött ki, amelyen azonban a gyár vezetősége részéről senki sem jelent meg. A munkaügyi felügyelőség a törvény rendelkezései alapján az ügyet az aradi törvényszékhez tette át, amely a mai tárgyalásra beidézte Pac Jenő és Tripa Mihály igazgatókat. Tripa Mihály igazgató a tárgyalás alkalmával hivatkozott a kollektív szerződés ama pontjára, amely előírja, minden esetleges nézeteltérés alkalmával elsősorban hozzá kellett volna a munkásoknak fordulni. Ezen az alapon a törvényszék a munkások keresetét elutasította.

— Dumping Anglia ellen. Londonból jelentik: A Daily Express legújabb száma hevesen támadja Henderson külügyminisztert a Nemzetközi Földhitelintézetnek nyújtott támogatásért, amelyből, a lap szerint, csak Horvátországnak, Csehszlovákiának és Magyarországnak lenne haszna, mert ezáltal megerősödik a három állam Anglia felé irányuló dumpingje.

— Boroszló és a háztulajdonosok. Boroszló városa hosszabb idő óta perben áll a háztulajdonosokkal, mivel ezek nem akarták jogosnak elismerni a város által kivetett és azóta már behajtott ingatlanértéknövekedést adót. A legfelsőbb bíróságon a perben most hoztak jogerős ítéletet, amelyben az ingatlanulajdonosok javára döntöttek. Boroszló város az ítélet következtében egymillió márkát köteles kamatokkal együtt visszafizetni a háztulajdonosoknak.

Egy lépést sem tehetünk az aviatikai bélyeg használata nélkül

Az Aradi Közlöny részletes törvény-ismertetésének befejező közleménye. Egyformán sújtja az új adónem a polgárt, az iparost, a kereskedőt, a bankárt, az ügyvédet és a munkanélkülit

Börtönnel büntetik azt, aki használt bélyeget alkalmaz

Általános figyelmet és megaláztatást keltett az Aradi Közlöny akciója, amelynek keretei között megkezdettük legutóbbi számunkban az aviatikai alap létesítéséről szóló törvény végrehajtási utasításának részletes ismertetését. A rendelkezéseket az aviatikai bélyegek kötelező használatáról a továbbiakban folytatólagosan adjuk magyar fordításban közzé:

Engedélyek, szabadalmak

Két lejes aviatikai bélyeg-illeték alá tartozik: 23. a munkálatok elvégzéséhez a vizügyi törvény értelmében szükséges engedélyek elnyerésére beadott kérések, továbbá az energiatörvény értelmében beadott kérések, a magánvasutengedélyekért beadott kérések. 24. Az energia- és vizügyi törvény értelmében beadott kérések (panaszok, reklamációk), a közmunkaügyi minisztériumhoz benyújtott fellebbezések. 25. A vízhasználati engedélyek bejegyzésére beadott kérések. 26. Kisipari vagy nagyipari engedélyek. 27. Szabadalmi és behozatali engedélyek. 28. Gyári vagy kereskedelmi védjegyek bejegyzésére beadott kérések. 29. Az ovatolási okiratok. 30. Egyéni cégek, cégváltozások, cég törlések, fiókok felállítására, jogi személyiség elnyerésére beadott kérések. 31. Mindenféle fuvarlevelek és azoknak duplikátja. 32. Kitermelési engedélyek, engedélymeghosszabbítások, bányakönyvbe való bejegyzések, vasúti és hajózási csomagszállítási nyugták. 33. Hálókocsi jegyek a belföldi szakaszokban, a hálókocsiban ingyenes utazási jegyek. 34. Külföldi kitüntetések viselésének engedélyezésére beadott kérések. 35. Naturalizációs kérések. 36. Vezeték nevek megváltoztatására beadott kérések. 37. Ügyvédi oklevelek és általában valamilyen foglalkozás szabad gyakorlására kiadott engedélyek.

Adminisztrációs okmányok

Ugyancsak 2 lejes aviatikai bélyeg ragasztandó az alábbi csoportokban, amelyeket a törvény végrehajtási utasítása folytatólagosan felsorol:

38. Utlevelek. 39. Vadászati, halászati, fegyverviselési engedélyek. 40. Külföldiek tartózkodási engedélyei. 41. Marhajárlatlevelek. 42. Városi polgármesteri hivatalok által kiadott épületjavítási, raktárépítési, csatornabevezetési, villamossági szerelési, gázbevezetési, bármilyen építési engedélyek. 43. Automobilforgalmi, teherautóforgalmi, kocsis- és teherkocsi-engedélyek. 44. Közjegyzők által kiállított bármilyen jegyzőkönyvek. 45. Önkéntes vagyonfelosztási iratok. 46. Kereskedelmi társaságok részvényeinek és kötvényeinek bejegyzésére vonatkozó buletinek. 47. Italmérési engedélyek.

Törvénykezési iratok

48. A polgári és kereskedelmi peres ügyekben beadott iratok (kivételt képeznek a bélyeg-törvény 2—6. paragrafusában felsorolt iratok), továbbá a választott bíróságokhoz, a kamarák mellett működő választott bíróságokhoz beadott iratok. 49. Bírósági idézések kézbesítési rendeletei. 50. Távollevő felcnek kihallgatás céljából történő megidézésére beadott kérések. 51. Eskü alatt történő kihallgatásra való beidézésre vonatkozó kérések. 52. A hatóságok által készített megállapítási jegyzőkönyvek. 53. A tanúk névjegyzéke. 54. Becslési vagy szakértői

okiratok. 55. Bíróságokhoz beadott okiratokhoz mellékelt bármilyen iratok, nyomtatványok. 56. Bármilyen elnevezésű és alaku megkeresések. 57. Perújítási kérések, tárgyalási határnap kitűzésére beadott kérések. 58. A felek megegyezése esetén a permegszüntetésre vonatkozó végzések. 59. Polgári vagy büntető ügyekben hozott ítéleteknek végrehajtási joggal való felruházása céljából beadott kérések. 60. A közjegyzők által készített aláírás-hitelesítések, okirat-hitelesítések, ügyvédi meghatalmazások aláírásának hitelesítése. 61. Másolatok, kivonatok, duplikátok, amelyek valamely adminisztratív vagy bírói eljárásnál az eredeti okiratokat helyettesítik. 62. A férjes asszonyok vagy nagy

AZ

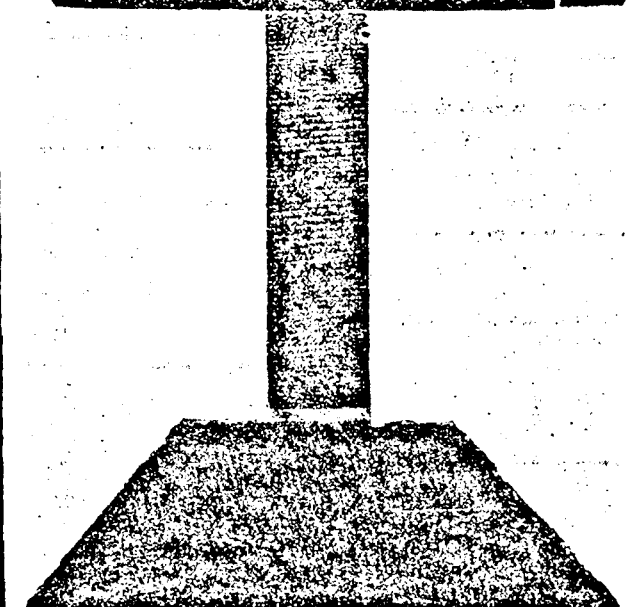
UJSÁG

Utazási Irodája

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 43.

levélben is készséggel áll mindenkinek rendelkezésére teljesen díjtalanul, HA UTAZNI AKAR,

feltétlenül az Ujság Utazási Irodájához forduljon felvilágosításért. — Szakszerű válaszok, gyors és pontos elintézés.

Menekül a külföldi tőke Németországból

A tőzsdén óriási a kereslet dollárbankjegyekben és idegen devizákban

Berlinből jelentik: A politikai válság hatása alatt a devizapiacra nagyarányú kereslet mutatkozik idegen kifizetések iránt. A pénteki devizaforgalom meghaladta a százhusz millió márkát és szombaton és hétfőn is folytatódott a nagy vásárlások. Különösen idegen bankjegyek iránt nagy a kereslet.

A devizapiacra támadt nyugtalanság részben arra vezethető vissza, hogy a külföldi hitelezők visszavonják tőkéjüket Németországból, részben pedig arra, hogy a bankok igyekeznek devizakészleteket gyűjteni. Különösen a dollárbankjegyek iránt nagy a kereslet és a kész dollár már egészen elfogyott. A berlini tőzsde elnöksége ezért úgy ha-

Ma a reményt is meglehet vásárolni. Ha Ön 100 lejért egy sorsjegyet vásárol a Zsidó Kórházak Sorsjátékának Központi Irodájánál, Cluj, Piața Unirii No. 20., úgy megvásárolta a reményt a szerencsééhez, amely október 5-ike és november 3-ika között Önre mosolyoghat néhány százezer, vagy esetleg egymillió lej képében, miáltal új élet kezdődhetik az Ön számára. Ez a sorsjáték a bizalom sorsjátéka. Az elmúlt évben hárommillió lej összegű nyereményt osztottak ki, most pedig már letétbe is helyezték az Erdélyi Banknál az új sorsjáték nyereményösszegét 2.700.000 lej, Kisérlelje meg tehát szerencsét és rendeljen 1, vagy 2 sorsjegyet. **Utánvételes szállításkor is csak 100 lejbe kerül portóköltéssel együtt egy sorsjegy.**

korusított fiatalok számára adott meghatalmazások kereskedelem gyakorlására. Elidegenítési, ingatlanvesztési, megterhelési meghatalmazások. 63. Nagykorúsítási nyilatkozatok. 64. A hatóságok vagy magánfelek által készített leltárak. 65. A hitelezők sorrendjéről készített kimutatások. 66. Fellebbezések, felfolyamodások, megkeresések. 67. Biztosítási zár alá vétel, jövedelem zár alá vétele, letiltása céljából beadott kérések.

Csekkek, váltók, számlák

A proporcionális adó mellett még két lejes aviatikai bélyeg alá esnek a következő iratok:

1. A részvénytársaságok vagy betéti részvénytársaságok összes részvényei. Az alapító részjegyek, hasonlóképpen részvényeknek tekintendők és mint ilyenek, esnek illeték alá.
2. A részvénytársaságok által kibocsátott kötvények.
3. Csekkek.
4. Váltók.
5. Számlák.
6. Biztosítási kötvények.

Büntetések

Az aviatikai bélyeg-törvény ellen elkövetett kihágásokat a pénzügyminisztérium, a közlekedésügyi minisztérium, a hadügyminisztérium és a miniszterelnökség megbízottjai, a rendőrtisztek, pénzügyi szervek állapítják meg. A kihágási jegyzőkönyv két példányban veendő fel.

Az a közhivatalnok, aki elintézt oly iratot, amely aviatikai bélyeg alá esik, azonban a bélyeg hiányzik, első esetben 500 lej pénzbüntetés alá esik, visszaesés esetén a kétszeres pénzbüntetést fizeti. 500—2000 lej pénzbüntetéssel vagy pedig tizenöt naptól hat hónapig terjedő börtönbüntetéssel sújtatik, aki használt aviatikai bélyeget vagy ily bélyeggel ellátott iratot használ.

Ezzel az aviatikai bélyegek kötelező használatát szabályozó rendelkezések részletes ismertetését be is fejeztük. Reméljük, hogy pontos és kimerítő fordításunk által sikerült eloszlattunk a polgári és kereskedelmi élet minden területén egyformán megnyilatkozott félreértéseket és téves információkat: a törvény szövege nem ad kétségekre okot afelől, hogy minden körülmények között *figyelniük kell*, még akkor is, ha nem tudjuk, miből?

tározott, hogy dollárbankjegyek helyett Newyork-ra szóló csekkeket állít ki, mert az új dollár-szállítmányok csak a jövő évben érkeznek meg Amerikából.

A német Birodalmi Bank eddig minden deviza-igényt kielégített, de ezt csak olyan módon tudta megtenni, hogy aranyat adatott el Londonban és Párisban.

Igen nagy meglepetést keltett egész Németországban, hogy a német Birodalmi Bank főtanácsa szombaton délután tartott ülésén a kamatlábát öt százalékról hét százalékra emelte fel. Ennek az intézkedésnek is a külföldi tőkék visszavonása a főoka.

Megkárosított aradi kereskedők

Az egyenruha varázsa — Tárgyalás az aradi törvényszéken

Március hó folyamán Micu György volt CFR forgalmi hivatalnok megjelent Friedmann Jenő, Salamon Jenő és Moskovitz Izidor kereskedőknél, akiktől több ezer lej értékű fehér- és ruhaneműt vásárolt hitelbe. A kereskedők az egyenruhában lévő tisztviselőnek, akiről azt gondolták, hogy még tényleges szolgálatban van, szívesen hitelleztek. Micu György azonban a hitelbe vett árukat az ócskapiácson még aznap eladta.

A kereskedők bünvádi feljelentést tettek Micu ellen, akit az ügyészség letartóztatásba is heivyezett. Ügyében ma tartott a törvényszék első szekciója tárgyalást, amelyen Micu védője, Lepa Valer dr. annak bizonyítását kérte elrendelni, hogy a tisztviselő annak bejelentésével kért-e hitelt a maga számára, hogy ő tényleges vasuti tisztviselő, vagy pedig a kereskedők csak abban a meggyőződésben hitelleztek, hogy az egyenruhás Micu György tényleges tisztviselő. Azonkívül kérte védencének kaució ellenében történő szabadlábrahelyezését. A törvényszék helyt adott a bizonyítási kérelemnek, a szabadlábrahelyezés kérdésében július 7-re halasztotta a döntést.

Rádió műsor.

SZERDA, június 17.

Bukarest. 12. Gramofon. 17. Rádiózenekar: operettzene. 18.15. Rádiózenekar. 19. Gramofon. 20. Coanda háriaművész nő hangversenye. 20.45. Igiroscanu énekesnő dalszövege. 21. Szarvas hegedűművész játéka. — Budapest. 9.15. Hangverseny. 12. Déli harangzó. 12.5. A 2. honvédsárgalozred zenekarának hangversenye. 4. „A középiskolai tanulók pályaválasztása. Marczinkó Ferenc dr. előadása. 5. Felolvasás. 5.30. Radosné Bock Hilda bécsi dalokat énekel schrammelzene kísérettel. 6.15. Olasz nyelvoktatás. 6.45. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 8.10. Buday Dénes és dr. Sándor Jenő szerzeményei. Előadják Antal Erzsé és Kalmár Pál. 9.10. Zongora-mélyhegedű szonáták Polgár Tibor és Temesváry János előadásában. Majd: Cigányzenekar. — Bécs. 11. Weiss-zenekar. 12.40. Gramofonhangverseny. 15.20. Hangversenyakademia. 19.30. Zenekari hangverseny. 21.10. Rádióport a nagy bécsi kivilágításról. 22.10. A Pauscher-zenekar tánczenéje. — Belgrád. 11.30. Gramofon. 12.45. Rádiózenekar. 17. Operettfraszettek. 17.30. Rádiózenekar. 20.30. Nemzeti dalok. 21.30. Kamarazene. — Grác. 9.10. A gráci ünnepi játékok közvetítése. Két Mozart-opera. — Hamburg. 4.15. Auber: Fra Diavolo című opera parodiája. — Kattowitz. 7.50. Verdi: Traviata c. operája. — Königsberg. 4.30. Könyvzene. 9. Berlin. 9.45. Hangverseny. 11. Tánczene. — London Regional. 9.35. A Francesca da Rimini opera III. felvonása. — Milano. 8.45. Operettelőadás. Utána étermi zene. — Strassburg. 5.45. Tronchon tanár előadása: Magyar élet, magyar lélek címen. 7. Könyvzene. 8.45. Szimfonikusok. — Stuttgart. 8.20. Szimfonikus hangverseny. Lóránd

Edít közreműködésével. — Varsó. 12.10. 4.30. 5.15. Gramofon. 6. Könyvzene. 7.50. Verdi: Traviata c. operája. Utána tánczene.

Az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyanis az apróhirdetések naponta d. u. 5 óráig adhatók fel.

Naményi-féle papírkereskedés, volt Weitzer János-ucca.

Biheller-dohánytőzsde, volt Andrassy-tér 16.

Karácsonyi-dohánytőzsde, volt Weitzer János-ucca.

Dohánytőzsde volt Kossuth-u. 4 szám,

Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok.

Dohánytőzsde, Zsidótemplom-épület,

Ambruster-trafik, Dengli-ház.

V. Lázár Vilmos-uccai tőzsde.

Akinek tehát az Acsev-palotában levő hirdetőhelyünk nem esik útjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adja fel, mely lapunk másnap számában feltétlenül meg fog jelenni!

A szerkesztésért

STAUBER ISTVAN

felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4 vasárnap 5 Let. vastagabb betűvel 8. illetve 10 Let. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Let. A vastagabb betűvel kiírt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszbelveggel ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Ajánlatok leglég levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRÁIG VESZÜNK FEL.

ALKALMAZÁS.

JÓLFOZÓ mindenkor, fiatal, éves bizonyítvánnyal keresetlik július 1-re. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2010

JÓLFOZÓ szakácsnő ajánkozik, vidékre is megy. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalában kér.

GAZDASSZONYNAK ajánkozik háztartás minden ágában jártas nő. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalában kér.

LAKÁS.

KIADÓ két e.egánsan butorozott egy-másba nyíló kútonbejárattal szoba fürdőszoba használattal július 1-re. Megtekinthető d. e. 10-11., d. u. 1-1.ig. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. — Ugyanott egy különbejárattal butorozott szoba kiadó. 2001

KÖL-KÉT és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: v. Andrassy-tér 19., a ház-mesternél. 200

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

KÉTSZOBÁ, konyhás I-ső emeleti lakás, a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

VETELES ELADÁS.

VENTILÁTORI asztalra veszek. BENZINMOTOR 4 HP. eladó. Korány. csemegeüzlet. 2014

ELADÓ 1 drb. MÁV. gyártmányú 3 éves üzemképes, 1230 mm-es (6 os) golyóscsapágyas cséplőgép, herfejtővel, Hanomag vagy Fordson traktorral, igen kedvező feltételek mellett. Yevok kérték a gépek megtekintésére bejönnek. Cím: „Industria-Economia r.-t.”, Timisoara, Str. I. C. Bratianu 3.

ANTI-KAGY 800 lei, Biedermayer ebédlő asztal 900 lei, márványplánis toalett asztal 900 lei, konyhaszekrény 1500 lei, ó-német ebédlő 12000 lei, barok ebédlő 6000 lei, kerti garnitúra, 1 óasz.al, széles fűtőszőnyeg, 5.80 m. keleti perzsa-szőnyeg, sezlon, dívány, jégsekény, 3-as Wertheim-cassa, zongora, hegedű, vitrinek, disztárgyak, fotelok, zongoraszekék, székek, asztalok, ebédlők, szalonok stb. eladók. SALGONE bizományi üzlet Str. Horia (Széchenyi-u.) I. Neuman-palota.

KITÜNO, jókarban levő 2 Hltres vas-hordók eladók. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

KÉSZPÉNZERT VESZÜNK: háló, ebédlő, uriszoba berendezéseket, sezlonokat, disztárgyakat, szőnyegeket. Keresek régi misemondó ruhákat és brokátokat, antik ezüsttárgyakat, szekretereket, comodokat, vitrineket, régi herendi serviseket, kerti garnitúrákat, egész lakásberendezéseket, stb. SALGONE bizományi üzlet, Strada Horia (Széchenyi-u.) I. Neuman-palota.

MACULATURA PAPIR 5 kigroz csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Trapista sajt

ismét érkezett az ismert kitűnő minőségű és kizárólag 40 leleért kapható: JAKUBOVITS JÓZSEF csemege- és fűszerkereskedésében az „Arany szarvas-hoz”, városküzével szembe.

Olcsó árverési vételre

hívjuk fel azokat, kik divat, játék, kötszővő áruira, továbbá üzletállványra és Wertheim-szekrényre reflektálnak. Picta Avram Iancu 21. sz. üzlethehelyiségben 1931. június 19-én d. u. 4 órára.

ÜZLETEK.

FŐTÉREN, a legforgalmasabb helyen nagy üzlethehelyiség azonnal kiadó, Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

KÉSZPÉNZERT megveszem, rögtön ki is fizetem eladó dolgait. Keresünk sürgősen karikahajós Singer varrógépet, jégsekényt, cserép-kályhát, fűtőszőnyegeket, kerti garnitúrákat, zongora-szeket, kis cassát, hálószobákat, ezüstöt, brilliáns köveket, márkás testményeket.

ELADÓ: Barok ebédlő 4500, konyhaszekrény 560, jégsekény 780, hálószoba 2500, amerikai íróasztal 950, 2 ajtós polituroz jó szekrény 650, ebédlő plüss dívány 850, rádió 3800, kerti székek, függönyök, Lengyel-féle világos hálószoba, nagy mahagoni könyvszekrény 4600, börgarnitúra 7500, otomán 900-1500, tonet szék 140, fehér leány-szoba keleti perzsaösszekötők és nagy szőnyegek minden elfogadható áron.

Szőnyeg-javításokat a gyon olcsón vállalunk. A velünk összekötötésben álló temesvári zálogház havi 2 százalékos kamattal mellett folyósít zálogköcsönöket ékszerre, arany, ezüst tárgyra, textilárakra, varrógépekre, írógépekre, gramofonokra stb. stb. —

COMISIO, Bul. Reg. Ferdinand 21.

KÜLÖNFÉLEK.

KÉRELEM. Nagy nyomorban tengődő nő, bárminemű adományt kér. Cím: Str. Calvin No. 13, Papiryéknál, 1011

HIRDESSZEN

a 46 éve fennálló

„Aradi Közlöny”-ben!